

Sipos János VI. VII. és VIII. anatóliai gyűjtései 1989¹

Tartalom

VI/1A kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989. V. 16.,.....	2
VI/1B kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989 V. 17.....	4
VI/2A kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989 V. 17.....	6
VI/2B kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989 V. 17.....	6
VI/3A kazetta Ankara, gyűjtés a MIFAD-ban, 1989. V. 18.....	9
VI/5A kazetta, Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, 1989.V. 20.....	12
VI/5B kazetta Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, a szobában, 1989. V. 20.....	17
VI/6A kazetta Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, a réten, 1989.V.20.....	21
VI/6B kazetta Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, a réten, 1989.V.20.....	27
VI/7A kazetta Ankara, Kars-i zenészek, 1989 V. 21.....	36
VI/9 kazetta Oltu, Bahçelik, kurd gyűjtés.....	36
VII/-1A kazetta Çukurbağ, Mehmet Sağ, 1988.....	38
VII/-1B kazetta Çukurbağ, Mehmet Sağ, 1988.....	42
VII/1 kazetta Mut, Sınamiç, Ali Yıldırım (53), 1989. IX. 13.....	44
VII/0A kazetta Mut, Çukurbağ köyü, 1988.....	47
VII/0B kazetta Mut, Çukurbağ köyü, 1988.....	47
VII/0B kazetta Mut, Yalnızcabağ, Hatice Çay, 1989. IX. 14.....	48
VII/1A kazetta, Mut, Sınamiç, Alevi-Tahtacı falu, 1989.9.13.....	52
VII/1B kazetta Mut, Sınamiç, Alevi-Tahtacı falu, 1989.9.13.....	56
VII/2A kazetta Mut, Yalnızcabağ, 1989.IX.14.....	62
VII/2B kazetta Mut, Yalnızcabağ, 1989.IX.14.....	68
VII/3A kazetta Dağpazarı, A kına gecesi előtt, 1989. IX. 17.....	75
VII/3 kazetta Ortaköy, gyűjtés Abdal cigányoktól, 1989. IX. 17.....	81
VII/4A kazetta Dağpazarı, 1989. IX.16 este.....	82
VII/4B kazetta Dağpazarı, lakodalom, zenekar tánc alá játszik a ház előtt, 1989.IX.16.....	87
VII/5A kazetta Ortaköy, 1989 IX. 17.....	88
VII/5B kazetta Çukurbağ, 1989. IX. 18.....	91

¹ Megjegyzés: nincs VI/3B, VI/4, VI/7B, VI/8 számú kazetta

VIII/1A kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Aşık Nurşah, 1989. XII. 23.	95
VIII/1B kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Aşık Nurşah, 1989. XII. 23.	96
VIII/2A kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Aşık Nurşah, 1989. XII. 24.	96
VIII/3 kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Nezaket Ergüllü, 1990. IV. 20.	97
M/1A kazetta Acıpayam, Alattin köyü, Ümmühan Şemsi + + Aziziye köyü	97
M/1B kazetta Acıpayam, Alattin köyü, Ümmühan Şemsi + Aziziye köyü	102
M3/A kazetta Şereflikoçhisar köyü, Makbule Ayhan (60)	105
M4/A kazetta, Mansur Kaymak: Bir kaynaktan bir bizden TRT- 2	108

VI/1A kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989. V. 16.,

Dr. Erdinç Özten Karadeniz Maçka, ill. Trabzonban tanul. A magyar nagykövetségen ismerkedtünk össze, amikor az ankarai gyermekcsoportját odahozta bemutatásra a gyermeknapon (a nemzetközi gyerekfesztiválra). Nagyon megtetszett a csoport, találkoztunk beszélgettünk meg. Közben az V. gyűjtőútra mentem Antalyába. V. 15- én felhívtuk és másnap találkoztunk. A feleségét Beyhant és a 4 hónapos kislányát Cansut is hozta hozzánk.

A kemencét megmutatta, egy kis felvételt is készítettem (ő most stajer doktor, még nem végzett). A kemencét fül után (p. 83.) hangolja. Maga tanult meg játszani a gyerekkori emlékei alapján már Ankarában. A gyermekcsoportot ő oktatja.

Tr. 1. Niyazi türkü (TRT- ben is megvan)

- Kızların düz horonu, ağır - Erdinç Özten (28)
- Kızların düz horonu, hızlı - Erdinç Özten (28)

- beszélgetés, Hol tanulta ezeket?
- A kemençe hangolása (szo,-do-fa)
- Milyen húrokat használ?

A húrok: hegedű e bağlama 0.20 (középső húr)

hegedű a

A hangolás (ha az alsó húrt a- nak veszem) alulról fölfelé: a- d- g'

Tr. 2. Skála a kemençén

Érdekes, h. a legfelső húrtól (g) a h't erősen alacsonyán játssza

g' a' h' c'

0 1. 2. 3. ujj

Amikor én rendes h't játszottam és kérdeztem így jó-e, azt (p. 85.) mondta, h. talán még jobb is. Így azután újra maradt a bizonytalanság „koma” ügyben. Erdinç bağlaman is játszik.

Tr. 3. Trabzoni dal

Holnap V. 17-én egy ismerőse jön, aki ott ismert kemençésnek számít, külföldre is gyakran utazik. Elmegyek a próbára és utána is csinálunk egy kis felvételt. (p. 87.)

A gyűjtés Erdinç Öztennel

- p.104, bemondás: Erdinç Özten (28), Maçka, Trabzon, gyűjtés: Ankara, Bahçelievler

1989 V. 17. Ankara, Anadolu Lisesi udvara

1989 V. 17. Elmentem a táncsoporthoz. A gyerekek az Ankara Anadolu Lisesi-ben tanulnak (német és francia nyelvet), holnap utaznak Antalyába. Az út innen Trabzonba és Antalyába is 12 órát tart. Most a lisében ülök és várom az igazgató urat, akivel még találkoznom kell, h. engedélyt adjon. Ebben a lisében franciát és németet tanulnak, sok idegen tanár is van. A zenészek reggel jöttek meg, most alszanak. (p. 90.)

Felébredtek, kezdődik a próba. Először beszélgettem velük egy kicsit, majd felvettem azt, amit a lánytáncok alá játszanak (először kemençén, majd zurnán). A szünetekben is kisebb felvételeket készítettünk, majd egy szobában még 19h-ig beszélgetés, ének, táncrend kikérdezés. (p. 91.)

Ahmet Ergün (1932) - kemençe, Akçaabat, Korucu köyü, Trabzon

Çavuş ?? – davul

Hüseyin Özdemir (1944) – zurna, kemençe, Görele, Maksutlu köyü, Giresun

Tr. 4. beszélgetés Ahmet Ergünnel kemençe, davul (57) Akçaabat, Korucu köyü

Tr. 5a. Kızlar düz horon (ağır) – tánc alá, kemençe Erdinç

Tr. 5b. Kızlar düz horon (hızlı)

Tr. 5c. Kızlar düz horon (hızlı) – zurna (p. 105.)

Tr. 6. beszélgetés a zurnással: Kına gecesi-n ki játszik

Tr. 7. Yol havası, yaylaya giderken (kemençe) - Hüseyin Özdemir (30) Karadeniz

VI/1B kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989 V. 17.

(p. 106.) Hüseyin Özdemir (kemençe) és Ahmet Ergün Karadenizből

Tr. 8. Oturak havası – erre nem táncolnak (az udvaron próba közben)

Tr. 9. Kadirga – Hüseyin Özdemir (30) kemençe, ének

Kestim kızılağacı da düştü yolun üstüne
Bu benim türkülerim de sevdalık üstüne oy, oy

Tr. 10. Sevdalık türküleri - Ahmet Ergün kemençe, ének a yaylára menet

Tr. 11. Yol havası- Ahmet Ergün kemençe, ének

Yol havası

Yeşil çiçekler gibi de çimenlerde bitelim (?)
Gene yaz başı geldi de kalk, yaylaya gidelim
Oyy haburanın neşesi de Kumyatak (köy ismi) değil Tonya (kaza) haburası neresi de...
Sevdim de alamadım da ey gidi yalan dünya
Oy oyy birazcık dar oldu zıpkanın bacakları, Birazcık dar oldu...
bize sebep olanın da yıkılsın ocakları

Yol havası – Ahmet Ergün kemençe, ének

Gene yaz başı geldi de kalk gidelim yaylaya, oy oy
Aldı yaylaları dumanda garip kuzum Eminem, oy, oy
Açtı yeşil yapraklar güzelim gene donanıyor ormanlar, oy oy
Kalk gidelim yaylaya da garip kuzum Eminem

Oturak havası

Derenin kıyısında ederik yallık yallık
gene yaz başı geldi de gel edelim sevdalık
Sevdalık ede ede kaldım ha bu hallara
Yazbaşı geldi gene de binerdin yüksek dala.

Arkasından aŖađıya saçları katar katar
Kız ettin mi sevdalık benim ettiğim kadar
Annen etti sevdalık benim yaptığım kadar
Nereye gidiyorsun yalan dűnya aŖađı

Yufkacık dotokların ben olayım kaŖıđı
Ah kemeņem kemeņem Zerdalı dalmısın?
Gel, otur, konuŖalım konuŖup hallaŖalım
Sen yağmur ol ben bulut Maçka'da buluŖalım

Tr. 12. Ahmet Ergűn kemeņe,  nek

Yol havası - uzun hava

Gűl bitiyor, bitiyor d kűlűp te yitiyor
Vay olsun genç  mrűme geldi b yle gidiyor
Kız nasıl yűrűyorsun sallanıyor
Davacı oldu bize konuŖtuđumuz yerler
KonuŖtuđumuz yerler iki...?
Daha konuŖmayalım keŖeyiler adami
Ah kemeņem...
Keldik karŖı karŖıya

besz lget s

Tr. 13. (p. 107.) A pr ba ut n a szob ban

Gelin alma havası kemeņeņ

Tr. 16. hangol s, pr b lgat s

Sıksaray - Hűseyin  zdemir, kemeņeņ

- besz lget s a t ncokr l

Tr. 17. Horon - Hűseyin  zdemir, kemeņe

Tr. 18. Uzun hava, Ahmet Ergűn kemeņe,  nek

Tr. 19. Tűrkű havası - Hűseyin  zdemir, kemeņe

- beszélgetés

más hangnemben a fenti dallam

lassan a fenti dallam (ez a legszebb), (p. 108.)

VI/2A kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989 V. 17.

Tr. 1. próbálgatás, hangolás, énekpróba, beszéd, hangolás

Tr. 2. türkü – Ahmet Ergün kemençe, ének

1. türkü

2. türkü

3. türkü

- bemondás

Tr. 3. dallam, Hüseyin Özdemir, kemençe

Tr. 4. Kadırga - Hüseyin Özdemir, kemençe, ének: Erdinç Öztem
+az „Emine” dallam - Hüseyin Özdemir, kemençe, ének: Erdinç Öztem

Tr. 5. Kız oyunarı - Hüseyin Özdemir, kemençe
+ Kız oyunlari – Ahmet Ergün

Tr. 6. Kız oyunlari – Ahmet Ergün

VI/2B kazetta Ankara, karadenizi zenészek, 1989 V. 17.

Tr. 7. beszélgetés Ahmet Ergünnel, az ünnepekről, hogy könnyű táncolni, zenélni (p. 109.)

Tr. 8. kemençe, zurna, dob

- kemençe dallam 4x

Tr. 9. Şalpazar sallaması – hosszú, kemençe Ahmet Ergün

Tr. 10. Mi volt? + dúdolás, beszélgetés az előző dalról

Tr. 11. zurna + davul

Tr. 12. 5/4 zurna- davul (p. 110.)

A zenészek következőket közölték még:

példák a táncokból

1. Yol havası
2. Uzun hava
3. Gelin havası
4. Horon havası

Férfi táncrend:

1. Horon kurma
2. Akçaabat Sallanması
3. Sıksara
4. Kozangel
5. Kozangel Sallaması
6. Sıva- sıva
7. Hissa – hissa (p. 92.)

Müzik çeşitleri:

1. Yol havası
2. Türkü havası (hem ritim hem de müzik çok çeşitli)
3. Uzun hava
4. Horon havası
5. Damat (güveyi) havası
6. Gelin alma havası

- Muhabbet

- düğün 1. estéje – reggelig

- Yol türküsü

- Atışma (mani)
- Oyun havası

Műfajok:

- Gelin ağlatma
- Kadın oyunları
- Horon kurma
- Düz horon – her köyde ortak oynanır
- Tonya kız horonu
- Maçka kız horonu
- Şalpazarı sallaması
- Ağasar sallaması

Yayla şenliklerinin tarihleri

- Kadirga – 16- 17 temmuz
- Hıdır nebi 19- 20 temmuz
- Sis dağı 17- 18 temmuz

Nyáron nagy banzáj van ld. 10- 15.000 ember gyűlik össze a yaylán ünnepelni, vásár is van, szórakozás (p. 94.) Kisebb csapatokba verődnek, szórakoznak, énekelnek, állítólag rengeteg zenész is van. Görelében isznak, Akçaabatban nem – legalábbis napközben (p. 93.) A falvakban régebben kaval volt, most főleg a kemençe terjed el. A fiatalok tanulják. Állítólag arrafelé zárt falu nemigen van, és nagyjából egységes a falvak tánc és dalkészlete, sőt a fiatalok és öregek is kb. ugyanazt tudják (ezt Ahmet bey mondta, kérdés, h. mennyire igaz). (p. 95.)

1989. V. 19. Fekete-tengeriek összejövedele Ankara, este

Este telefonált Felföldi Laci és Filiz, h. este a Hotel Dedeman- ban találkozunk 19h- körül. Idejöttem ¾ 7- kor, sehol senki. Mindenesetre egy kicsit várok. Ez egy abszolút luxus hotel, a bárban európai slágereket lök egy zongorista. Állítólag a fekete-tengeriek itt rendeznek egy találkát és erre jön dudás is.

A recepción eléggé gyanakodva fogadtak. Ez a hotel léggör nagyon nem az én esetem. „Öyle şey olur mu” - kérdezték, amikor megmagyaráztam nekik, h. mit akarok. (p. 100.) Könnyen lehet, h. vmi félreértés van. Mindenesetre ilyen eseményekről értesülni is elég nehéz, ráadásul bejutni, az egészet menedzselni pláne. Ez jó összeköttetéseket igényel.

Egyéb: a magnót le kellene ellenőrizni. Főleg a magas frekvenciák kissé torznak hatnak. Kellemetlen, ha ez végig így lenne az eddigi gyűjtésekkel is. Be kell járni gyakrabban a népzene kutatókhoz (MIFAD). Ők, hozzájutnak különböző információkhoz, mi van - mi nincs. Egy csomó dolgot (p. 101.) esetleg rögtön lehetne ellenőrizni.

Ankarában elintézhető pl. a) kína esten játszó/éneklő cigány nők gyűjtése, b) a tánckarokhoz alkalmanként jövő vidéki eredeti zenészek felgyűjtése – erre a kapcsolatokat ki kellene építeni, c) - a TRT rep- t be kell szerezni. Főként: meg kell kezdeni az elemző munkát, kissé leállni az anyaggyűjtéssel - szerezni egy hozzáértő török népzenei ismerőst! (p. 102.)

A hotelből hazamentem, de nemsokára Laci és Serdar jött kocsival. Megvacsoráztunk Serdaréknál, így le is késtük a Dedeman Oteli-ben lévő folklór bemutatót. Különben ott a műsor borzalmas volt – dizőzös, és kísérőink aggódnak, h. kellemetlenség lehet, mivel épp csak egy dudás vendégei vagyunk, aki viszont itt nem áll a hierarchia tetején. Így rövidesen meglépünk.

A dudásnak, aki az itteni Állami Népi Együttesben dolgozik, van kazettája az általa tudott dalokról. Érdeemes lenne megkeresni és kikérdezgetni. (p. 103.)

VI/3A kazetta Ankara, gyűjtés a MIFAD-ban, 1989. V. 18.

A MIFAD- ba jön egy sipsin játszó férfi Burdur-ból, lehet vele video és magnó- felvételt készíteni. 13h- kor kezdődik a felvétel. Persze 14:30- kor kezdtük el, elég sokat beszélgettünk az ottani kutatókkal, technikusokkal. Végül előkerült Laci és Filiz is, majd a sipsi-s.

Erol Kanyıldiran Burdurból, mahalle sanatçısı. Másnap megy Alanyába, ott a Folk. Vakfınak fog zenélni. Az itteni vakıf fogja tudni a címét. Amúgy Burdur, Dirmil- ben lakik. Főképp a TRT repertoárból játszott, szépen (p. 96.)

Erol Kanyıldiran (24), Burdur'un Dirmil kazasından, TV-ben sipsin játszó fiú, videó is van vele

Ezeket játszotta videóra (én is felvettem). (p. 97.)

Tr. 1. próbálgatás után bemond, hol tanulta stb.- Erol Kanyıldiran (24). Çok eskiden beri olan Burdur'a bağlı Dirmil nahiyesinin geleneksel çalgısı. Ben büyüklerimden öğrendim. Şimdi gene sipsi çalıyorum.

- Başka sipsi çalan var mı?

- Örneğin Dirmil'in Kızılyaka köyünden Ali Tekin. Mehmet Ali Kayabaş var

Tr. 2. Gurbet havası - (sözlü)

Burdur Dirmil nahiyesinden ezgiler:

Tr. 3. Şu Dirmil'in çalgısı... (sözlü)

Tr. 4. teke zortlatması (sözlü)

Tr. 5. Kadın oyunu: Kezban yenge (nők dala) (sözlü)

Tr. 6. Kadın oyunu: İğnem düştü yere (nók dala 9/8) (sözlü)

Tr. 7. ağır zeybek (Al yazmam) (sözlü)

- beszélgetés

Tr. 8. Serenler zeybeği (sözlü)

Tr. 9. teke zortlatması: Dirmilcikte'dir evimiz (sözlü)

Tr. 11. Avşar zeybeği (p. 111.), (sözlü) utána bemondás, Erol Kanyıldıran (24),

Tr. 12. Skála sipsin - Erol Kanyıldıran (24),

- bemondás: Burdur'un Dirmil kazasından

A TRT repertoáron kívüli dalok (Ezeket csak nekem játszotta):

Tr. 13. Teke zortlatması: Fıncındırın

Tr. 14. Teke zortlatması: Ördek geldi gemiye

Tr. 15. Teke zortlatması

Tr. 16. Uzun hava – uzun bir gurbet açılışı

Tr. 17. Düz bir kadın oyunu – Erik dalı gevrektir

Tr. 18. Teke zortlatması - Ördek geldi gemiye - énekel

Ördek geldi gemiye
Ben utandım demeye
Ben utandım demeye
Ablam beni kandırdı
Bir kaşık bulamaya

lassú rész:

Ya da gecelerde kalkar kalkar ağlarım

Şu zavallı gönlüme de yar yar
Teselli ararım, ararım

Tr. 19. Uzun hava (~ Tr. 16)

Tr. 20. Erik dalı gevrektir - Erol Kanyıldiran (24)

Erik dalı gevrektir
Aman ezmeye gelmez
Yavrum, ezmeye gelmez

Elin kızı naziktir
Elin kızı naziktir
Ona gülmeye gelmez
Eller oynasın eller

Karakolun önünde de kız oynamış desinler.
(I. kis Student p.103.) + (mâsik kis Studentben IV- VIII. p. 110.)

A férfitáncok sorrendje - Erol írta

Oyun sıraları yörede

erkek:

- Şu Dirmilin Çalgısı
- Teke zortlatması yayla yolları ve bağlantı kısmı (Gurbet)
- Erik dalı gevrektir, döz oyun
- Zeybeklerden Çeşitleri – serenler
- Avşar, al yazmam

kadın oyunları

- Kezban yenge
 - İğnem dyere
 - Erik dalı gevrektir
 - Şu Dirmil'in çalgısı
 - Teke yaylı yolları
- Kadınlara oyun olarak zeybek yok

Folk vakfı Alanya: Erol Kanyıldiran, Dirmil Kızılyaka köyü, Burdur, Tel.: 3261- 1420,
(buraya not bırakılacak) acente (p. 98.)

Burdur Dirmil'den Kızılyaka köyünden Ali Tekin – sipisi, Nazmi Güngör (sazcı), Nadır Kılınc (sazcı)

Burdur'un Aziziye Köyün'de boğaz havaları kadınlar

Erol ismerősei: Burdur Dirmilden Kızılyaka köyü? Ali Tekin (sipisi), Nazmi Güngör (saz), Nadır Kılınc (saz), Burdur Aziziye köyü, Boğaz havaları- kat tudó nók! (p. 99.)

VI/5A kazetta, Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, 1989.V. 20.

Ankarából reggel Ovacık faluba mentünk. Oda Mustafa Kesen hívta meg Felföldi Lacit és engem Ahmet Çakiron keresztül. Reggel kibuszoztunk Çubuk-ba, majd 500TL- ért taxival Ovacıkba. Épp lakodalom volt, erre hívtak meg.

- Először egy zurnát vettem fel, majd - szon játszott Mustafa Kesen fia Hüseyin. Ezt Laci föl is vette.

Innen bementünk egy házba, ahol Hüseyin Kesennel egy kis gyűjtést csaptunk. (Nagyon szépen játszott). Hüseyin Kesen elsorolja az itteni táncok neveit: Düğünlerde: Fidayda, Misket, Ördek suya dal da gel, Halkalı şeker, Kadın türküleri kına gecesinde söylenir: Gelin uğurlama türküsü, Oyun havaları, Ağıt (erkeklerin söylediği).

Adatközlők: Hanım İşcen (60), Susam Güneş (20), Hüseyin Kesen (27), Mustafa Kesen (a papa)

Ezután következett a menyasszony kihozatala a házból (Laci ezt is fényképezte, majd a menet.) (p. 105.) Közben én a zurnát vettem. Innen a nép egy része busszal Ankarába ment a salonba.

- A réten még táncokat vettünk föl. Ezután a nók is énekeltek a réten, igazán szépen, főleg az öreg néni. F. L. már ment volna, én erőltettem. Innen elmentünk Hüseyin házába, ahol F. L. egy gyűjtést rendezett a házbeli nővel. Végül pedig az esőimát elmondták

Ezután minibusszal vissza Ankarába, a buszon is énekeltek. A maradék nép is ment a salonba az esüvőre. Az autóban néhány néni nagyon szépen énekelt. Ezt F. L. nemtetszése ellenére felvettem. (I. még kis Studentben IV- VIII. p. 112)

Tek ayak oyun havası

- Bu oyun neydi? (zurna tánc alá)
- Bu tek ayak oyun havası
- Oyun ne oluyor?
- Halay
- Özel bir ismi var mı?

- Tek ayak, Orta Anadolu'nun bir oyunu, özel bir ismi yok.
- İç Anadolu Bölgesinin Ankara'nın oyun havası, kutlu bayramların oyun havası (+ çeşitli sololar)

Tr. 2 Hüseyin Kesen (27), Ankara, Çubuk. Ovacık, 1989. V. 20. (No 12)

Su sızıyo' bağlamán

Tr. 3 No 12 Hüseyin Kesen (27), Ankara, Çubuk. Ovacık, 1989. V. 20.

Su sızıyo', sızıyo
Daşların [taşların] arasından
Eğil bir yol öpeyim
Gaşların arasından.

Szivároog a víz, szivároog
A kövek közül
Hajolj ide, hadd csókoljam meg
A szemöldököd közét.

Oğlan mavidem oğlan
Sözüne de gailem oğlan (göneniyorum)
Enişte bana hışt dedi,
Yalan aslanım yalan

Ankara oyun havası (bağlama+ének)

Cevizin kenarında
Kalayladım kapları
Kız ben senin yüzünden
Dutmadım Ramazanı

Oğlan mavidem oğlan
Sözüne de gailen oğlan
Enişte bana hışt dedi
Yalan aslanım yalan

- Bu oyunun ismi, bizim bu Ankara dolaylarının „Ankara Oyun Havası” oluyo
- Özel bir ismi var mı acaba?
- Özel bir ismi bunların halk oyunlarında, halk müziğinde oluyor

Tr. 4. Sarı kız (ének + saz) Hüseyin Kesen (27), Ankara, Çubuk, Ovacık köyü, 1989. V. 20.
(= Tr. 3 második része)

Sarı kız

Aman sarı kızın saçları
Aman aman aman yandım, öldüm
Pek hoşuma gidiyor da sarı kızın bakışları
Aman aman aman
Aman sarısın seçemiyom
Aman aman yandım öldüm
Güzelsin geçemiyom,
Ben sana yandım sarıkız

Türkü – Şeker oğlan, Hüseyin Kesen (27) – Ankara, Çubuk, Ovacık köyü, 1989. V. 20.

Kayadan bakan oğlan
Kahkülü sarkan oğlan
Gece gelme gündüz gel
Horozdan korkan oğlan
Aman şeker oğlan ustam bekar oğlan
Anasına küsmüş damda yatan oğlan

Türkü = Tr. 2 második része

Rafa koydum fincan
İçine koydum mercan
Gelinler tatlı yesin
Kaynana semiz otu
Aman şeker oğlan, ustam bekar oğlan
Akşama tez gel

Kayaların yılanı
Gel dolanı dolanı
Altıma minder gül serdim
Aman şeker oğlan,
Yandım bekar oğlan
Anasına küsmüş
Damda yatan oğlan

Hosszú dallamok bağlamán

Bemondás, beszélgetés

- İsmi söyle misin?
- İsmim Hüseyin Kesen
- Kaç yaşındasın?
- 27
- Burada mı oturuyorsun?
- Köyde oturuyorum
- Bağlama çalmayı nereden öğrendin?
- Kendimden
- Çok çok güzel.
- Genelde düğünlerde sen mi çalyorsun?
- Yok, hayır, şimdilik.

Tr. 5. Hüseyin Kesen (27) – Ovacık köyü, 1989. V. 20.

Tiridin tiridine bandım

Bedava mı sandın

Para virdim aldım.

Of, of, Manda yuva yapmış söğüt dalına
Yavrusunu sinek aldı gördün mü?
Amanını yandım dımanını amanını
yandım, tiridine tiridine tiridine bandım

Of, of, Sabahınan çifte (tarlaya) giderken
Öküzüm tarladan düştü gördün mü?
Amanını yandım, amanını amanını
yandım, tiridine tiridine bandım
Bedava mı sandın para virdim aldım

- Bu neydi isim olarak?
- Bu da isim olarak aynı oyun havalarının devamı
- Yani özel mi?
- Özel bir ismi yok, İç Anadolu bölgesinin bir oyunu.
- Örneğin düğün veya başka?
- Yok, yok.

(hangolás, beszélgetés)

- Davul, zurna, tef kullanıyor musunuz?

- Kullanan var, kına gecelerinde kullanıyorlar
- Yalnız kadınlar

Tr. 6. Semah (derlenmemiş), Hüseyin Kesen (27) – Ankara, Çubuk, Ovacık köyü elótte bevezetó, azt írtam le. Már benn a szobában énekelte saz kísérettel.

Dünya ne su iken (olduğu zaman)
Ne derya iken
Arşta yeşil kandil nur olmadı mı
Zöhre yıldızından nice bin yıl evvel
Kudretten bir top olmadı mı?

O gün nuriden üşümüş atası
Allah aşkına Muhammedin putası
Ali ile Muhammedin putası
O zaman için bir olmadı mı?

Üç isim bir oldu marifet
topun atıldı
Mağruptan atıp ta Maşrukta tutuldu
Dedi sana kaç sat oldu yatalı
dedi sana kırk bin yıl olmadı mı?

Kırk bin yıl oldu, ol deyen bilir
Mubarek kutsal eline bir elma oturdu
Okudu tekbirin belin bağladı
O zaman arif (bilgin)ler bir olmadı mı?

Arifler bir oldu cihanı biçti.
Ceprail bir avuç toprağı deryaya saçtı
Hakkını emrin eyledi bin az buldu

Kis közjáték

Kündedi dünyanın mirasın buldu
Nice bin yıl evvel bu yolu sürdürdü
Muhammet Ali nurunu gördü
Dosta dost salıp yar olmadı mı?

Ali ile Muhammedin yoluna gidenler
Onların makamını yüksek bilenler

Üçler makamında bir olmadı mı?
Üçler ilen beşler, kırklar yediler
Biri kırar biri üstüne bina kurdular
Dünkü gelen aşık bu mu dediler
O zaman evrakları bir olmadı mı?
Ölümde ezelden evrakım birdir
Ustasım Haydar kandilden vurdu
Oniki imamlara niyazım vardır
Hüseyini Kerbela'da sır olmadı mı?

- Bu neydi? Uzun hava mı oluyor?

- Uzun hava oluyor. Bu aşık Veli'nin Çubuk'tan bir köyden ama hangi köyden bilmiyorum

- Burada genelde biliyorlar

- Genelde biliyorlar, söylerler, hem daha ileriye dayanmıyor, hem tarihi anlatıyor.

VI/5B gazetta Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, a szobában, 1989. V. 20.

Hüseyin Kesen (27) elmondta, h. miféle dalok, táncok vannak ott. kis Student füzet (IV- VIII) (p. 113.)

Tr. 7, 8. Hüseyin Kesen ének + bağlama (27) – Ovacık köyü 1989. V. 20. Sivas dolaylarından, Aşık Muhlis tarafından söylenen alim kişiye karşı olan türküsü, bağlama és ének.

Aşık Muhliš'dan semah (derlenmiş)

Pazarlık edelim Alim seninlen, Alim seninlen
İki cihan senin, senin olsun, sen benim, sen benim
Hayırını gör imanında dininde
Hakkı Burhan senin senin olsun, sen benim, sen benim
Keselim sıratı Kozana çöksün, Kozan'a çöksün
Olanca katranı Haydar Çamura döksün

Beraber gülelim cehennem koksan
Sırat nizam senin senin sen benim.

Ayıp değil midir, Ademe mihnet
Dostluk bazarında, olma muhanet

Başına çalınsin haydar öyle bir cennet
Güllü kurban senin senin olsun sen benim

Akar suyun böyle akayın dursun, akayın dursun
Senin aşkın onu haydar yaksın kavursun
Anladım ki Ali sınırsın, nursun
Gamber Selman senin senin olsun, sen benim

- Bu da Sivas dolaylarından Aşık Muhlis Akarsu'nun söylediği bilir, alim, öğretici, eğitici
bir kişiye söylediği bir beste.

Tr. 9. Aşık Süleyman'dan Samah, Hüseyin Kesen ének+bağlama (27) – Ovacık köyü
1989. V. 20.

Kader Fehmi ne derse gönül şehrini
Üçyüz altmış altı damar sendedir, damar sendedir
Evvel ana (hatırla) Pirin Hak bilirse,
Nurdan taş başında, kemer sendedir.

Hak Muhammed Ali okunur, hükmeder
Zühtü dersin çok iyi saflar noktada, hey dost noktada
Suphanallah ne karışın hikmete
Dört kapılık makam, erkan sendedir.
Yirmi sekiz ruhtan olaki hidayet
Okunur altı bin altıyüz altmış altı ayet
Yedi kat yer yedi kat sema der
Sitreti müntühamın bab- ı da sendedir, sendedir, sendedir
Boyu boyunca bekler insanlar
Yanarsan Hak'a yan, ateşe yanma,
Öküz, balık kallim kellim Layığın infaz,
Ellerin semada küpler sendedir, küpleya sendedir.

Siz Süleymanın muhümme ki burayı, mühümme ki burayı
Yedi dünya kadar kalbin sarayı
Eğer arif usta isen fethet burayı
Mihman sendedir, mihman sendedir, dost.

Tr. 10. Hüseyin Kesen ének + bağlama (27) – Ovacık köyü 1989. V. 20.

Misket - Ankara oyun havası

Güvercin uçuverdi, kanadın açiverdi
yar yandım aman
El gızı değil mi aman
Sevdi de kaçiverdi
Daracık daracık sokaklar
Kızlar misket yuvarlar.
Kızlara koca vermiyor
Üç otuzluk karılar
Yar yalvara ateş te düştü şalvara
Ağzım dilim kurudu kız yalvara, yalvara.

- Bu neydi?

- Bu Ankara dolaylarının Misket havası. Misketin dörtlüsü oluyor

próbalgatás

Tr. 11. Hüseyin Kesen ének + bağlama (27) – Ovacık köyü 1989. V. 20.

Fidayda dallam

Aman bulguru gaynatırlar
Yüksekten yaylatırlar, aman
Aman bizde adet böyledir
Çirkini söyledirler aman güzeli oynadırlar

Fidayda da Ankaralım fidayda,
Beş yüz lira yedirdim bir ayda
Gitti de gelmedi ne fayda
Başını da yesin anam bu sevda

- bmondás, beszélgetés, ki játszik még

Tr. 12. Hüseyin Kesen (27) – Ovacık köyü 1989. V. 20.

Yeşil ördek

Aman ördek, yeşil ördek
Kanadını deşir meşir ördek
Ördek suya dal da gel
Eğer yarım gelmezse
Yalvar yakar al da gel

Aman ördek, yeşil meşil ördek
Kanadını deşir meşir ördek

(tánc is van)

magyarázat

Tr. 13. Hüseyin Kesen (27) – Ovacık köyü 1989. V. 20.

Halkalı şeker
Aman halkalı şeker şekerlendi
Aman öptüm yanak şekerlendi
Halkalı şeker çok sallanma güzelim, cahilim ömrüm gider

Söyleyen: Hüseyin Kesen (27)

Tr. 14. Ümit Mizahoğlu (zurna), Necati Bacak (dob) 1989. V. 20. Ovacık

- Uzun hava-féle zurnával, amikor a menyasszony kijön a házból... (rossz felvétel)

- Oyun havası (a ház előtt táncolnak), a dal 2. fele: Ilrr dt I

- Ima a ház előtt

- Oyun havası – megszakad a felvétel

Tr. 15. Ima a ház előtt

Tr. 16. davul + zurna Ümit Mizahoğlu (zurna, dob) 1989. V. 20. (p. 114.)

- Oyun havası – menet a menyasszonnyal a buszhoz a háztól

- Ísminiz söyler misiniz?

- Ümit Mizahoğlu, zurnacı

- Necati Bacak – davulcu

VI/6A kazetta Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, a réten, 1989.V.20.

Tánc a réten, Hüseyin Kesen (27) saz.

Tr. 1. Semah (csak bağlamán)

Tr. 2. Türküler (tánc, ének, bağlama kísérettel) - Hüseyin Kesen (27)

Sarı kız

Aman sarı kızın saçları

Aman sarı kızın saçları

Amaan, öldüm

Pek hoşuma gidiyor

O kızın bakışları

Vay, Sana yandım sarı kız, sarı kız

Aman sarısın sen seçemiyom

Amaan, öldüm

Güzelsin geçemiyom

Sana yandım sarı kız

- táncdal variációkkal (~Su sızıyor)
- beszélgetés, próbálgatás
- Sarı kız dallam
- d m m m / m m m m / m fs m rm / r-
- táncdal
- táncdal tdr r r / d dt l l

Tr. 5. Türkü - Hüseyin Kesen (27) saz, ének

Kara tavuk kaz gibi

Eylen sunam, eylen

Kanatları saz gibi

Yandım sunam eylen

Cezveler kaynasın

Kaldır kolun oynasın

Halamın seven oğlan

Gençliğine doymasın

Tr. 6. türkü - Hüseyin Kesen (27) – bağlama, ének, Ovacık

Yeşil ördek türküsü
Ördek suya dal da gel
Eğer yarım gelmezse
Yalvar yakar al da gel
Aman ördek, canım ördek
Aman ördek yeşil meşil ördek
Kanadını düşür müşür ördek

Tr. 7. türkü - Hüseyin Kesen (27) – bağlama, ének Ovacık köyü

Köprüden geçti gelin, Yar Haydar
Saç bağı düştü gelin
Haldan bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare
Diloy, diloy, diloy, loy
Halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare

Köprünün altı diken
Yaktın beni gül iken
Yar Haydar
Diloy, diloy, diloy loy, Yar Haydar
Söz anlamaz ne çare
Halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare
Diloy, diloy ne fayda

Köprüden geçtim amman
Köprüden geç demiyom,
Ay doldur içemiyom ne fayda
Sen benden geçtin amma
Ben senden geçemiyom
Diloy, diloy ne fayda
Söz anlamaz ne çare
Haldan bilmez ne fayda

kis beszélgetés + nók kapacitálása

Tr. 8. Gelin kutlaması türküsü

Altın tas içinde kınan ezerler, ezerler, hey,
Senin yazın bir oğlana yazarlar, yazarlar, hey,
Kumeştandan da fistan keserler, keserler
Hay kız seni almaya geldim, almaya, almaya, hey,
Alıp ta dñnmeye geldim, dñnemeye, dñnmeye, hey

Arabadan indirirler, ay kadını, kadını
Ta götürüp te vermediler adını, kadını
Hay kız seni almaya geldim, almaya, almaya, hey,
Alıp ta dñnmeye geldim, dñnemeye, dñnmeye, hey

Çık tepeden ala tandır kitlensin, kitlensin
Ak deveye ala kilim yüklensin, yüklensin
Dñn gelin mara yer paklensin
Hay kız seni almaya geldim, almaya, almaya, hey,
Alıp ta dñnmeye geldim, dñnemeye, dñnmeye, hey

(p. 116.) bemondá

Tr. 9. türkü,

gelin evden çıkarken

Bismillahi kınaya bismillahi
Çağırın gelsin anayı
Al, yeşil kınan kutlu olsun
Bunda dilin tadlı olsun
Hatladım çıktım eşiği

Sufrada kaldı kaşığın
Kız anasının tatlı tanışı
Al, yeşil, kınan kutlu olsun
Bunda dirliğin tatlı olsun

Mercimek ekdim, bitti (yeşerdi)
Ankara'ya yolun duttu mu (vardın mı)
Kız anasını unuttu
Al yeşil kınan kutlu olsun
Gelin evden çıkarken söylenir. Kapacitálás.

Tr. 10. Ninni

Bebenin beşiği çamdan
Yuvarlandı düştü de yandan
Babası gelmedi Şam'dan
Neni de yavrum, nenni

Tr. 11. (folyt.)

Nenni dedim dilediğim
Al baş örtü doladığım
Seni haktan dilediğim
Nenni de yavrum da oy, bebek oy, oy
Babası gelmedi Şam'dan
Nenni de yavrum da oy, oy, bebek oy oy.
beszélgetés

Tr. 12. 1989. V. 20.

Saçların sırma mı kilime benzer
Sarılan boynuna gurban olduğum
Çiçekli yaylanın gülüne benzer
Ney, ney, den ney

Tr. 13. türkü, 1989. V. 20.

Keklik idim kanadımı kırdılar
Ben buralı değil idim de
Bana tuzak kurdular.

Tr. 14. türkü No 316 Satı Kolay (65), Ankara. Çubuk. Ovacık, 1989. V. 20.

Ben varmam inekliye,
gelin aman, aman, gülüm aman, aman
Ayrarı sinekliye
Yazarsa Mevlam yağsın [yazsın]
gelin aman, aman, gülüm aman, aman
Dalında tüvekliye.
Refr.: Yaylıcı yaylını [yayığını] dolaştır
Ben ölüyom [ölüyorum] aslan yarım ulaştır.

Nem megyek hozzá teheneshez,
hej, menyecske, hej rózsám
Akinek légy van az ájránjában
Ha a teremtóm úgy akarja,
hej, menyecske, hej rózsám
{Inkább olyanhoz}, akinek a vállán puska van.
Refr.: A vajköpülő rázza a vajasedényét
Meghalok, küldd a bátor kedvesemet!

Bahçelerde bal kabak, gelin amman, gülüm amman
Açılır tabak, tabak
Gel sarıalım yatalım, gelin amman, amman
Sonumuz kara toprak
Yaylacı yaylayı dolaştır
Ben ölüyorum arslan yarım ulaştır
Bahçeye giresice
Gülleri deresice
Ne zaman gülesice gelin amman, amman
Koynuma giresice
Yaylacı yaylayı dolaştır
Ben ölüyorum arslan yarım ulaştır

Tr. 15. türkü - Susam Güneş, Kargınból a kisiú is énekelte, Ovacık, 1989. V. 20.

Dağlar seni delik deşik ederim aman, aman
Kalbur alır seni elerim aman, aman, elerim, dumanlı dağlar
Dağlar senin ne karanlık ardın var, ardın var
Lale, sümbül bonun bükmüş, derdin var aman, aman
Derdin var aman dumanlı dağlar
El alemin vatani var, yurdu var,
Gurbet elde kalışıma ne deyim
Söyleyim aman, aman ne deyim aman dumanlı dağlar
Benim yurtsuz kalışıma ne deyim aman
aman, ne deyim aman aman dumanlı dağlar

Dağlar seni delik deşik ederim ederim
Kalbur alır seni elerim aman, aman elerim, aman aman dumanlı dağlar

bemondás: Kaynak kişiler: Hanım İşçen, 60

Tr. 16. türkü - Susam Güneş (20) Ankara Çubuk İlçesi, Ovacık köyü, 1989. V. 20.

Dane dane benleri var yüzünde, yüzünde, yüzünde
Can alıcı bakışları gözünde, gözünde, gözünde
Bin bir tad var edasında, nazında, nazında
Dünyada yardan datlı yarm' ola, yarm' ola, yarm'ola
Küpeleri ağı düşer kulaktan, kulaktan kulaktan
Bin bir tad var edasında, yarm'ola, yarm'ola
Can alıcı bakışları, yarm'ola, yarm'ola
(Yöreyle ait olmayan iki türkü)

bemondás

Tr. 17. türkü - Susam Güneş (20) Ankara Çubuk İlçesi, Ovacık köyü, 1989. V. 20.

Çorabın ağına bak, dönder de bağına bak
Ben aklına düştükçe çavuşun boyuna bak
Refr. Eğle böyle şu yiğide yanmalı mı // Binbeşyüze Tokatlı'da kalmalı mı?
Eğle böyle şu yiğide yanmalı mı // Binbeşyüze Tokatlı'da kalmalı mı?

Çorap ördüm yedi renk koydum, dürdüm elinen
Şimdi nişanlın gelir otuz iki dilinen
Refr. Eğle böyle şu yiğide yanmalı mı // Binbeşyüze Tokatlı'da kalmalı mı?

Tr. 18. türkü – öreg néni Kozanból

Çek deveci

Çek deveci develerin sulansın amman
Sulansın da akan çaylar bulansın amman, amman
Develi, sordum aslın nereli, haydi civan memeli
Çok sallanma göbeği düşürsün bebeği
Devem yüksek atamadı urganın amman,
Üşüdükçe çek başına yorganın aman, aman, aman

Develi, sordum aslın nereli
Hop hop yandım nereli.
deveci develeri engine aman,
Şimdi rağbet güzelinen zengine aman, aman, aman
Develi, sordum aslın nereli
Çok sallama göbeği, düşürsün bebeği.

Tr. 19. türkü – Susam Güneş (20) Ovacık köyü, 1989. V. 20. (p. 117.)

VI/6B kazetta Ankara, Çubuk ilçesi, Ovacık köyü, a réten, 1989.V.20.

Tr. 1. Uzun hava – Fetiş Can (37) ének, saz

Çorum'unan Dağlarca'nın arası, arası
Yaktı da beni kaşlarının karası, oyy karası
Değmen (dokunmayın) kuşlar da çoktur yarası, yarası
Sultanım da suları bağlatmış

Aman kalktı kismetimiz Kırıkkale'den
Başım kurtulmadı da dertten, beladan
Gözlerim mektubun da gelmez sıladan
Bize yol vermiyor, gelmiyor dağdan
Gözlerim mektubun da gelmez sıladan
Bize yol vermiyor, gelmiyor dağdan

Sultan'a yaptırdım da gümüştən tarak
Tara da zülfünü gerdana bırak
Sultan eyle mahkemede yanyana durak, sultanım
sultanım da of sarı sultanım
bmondás: Fetih Çan 1950 doğumlu, Ovacık köyü, 1989. V. 20.

Bent a szobában nóktól (Filiz):

Tr. 2. Askerin türküsü – Şerife Koç (35)

Vardım da bahçenin börüne
Askere yolladım gözümün nuru
Devlet düzgünü versin döndersin geriye
Cebelceden de aştım çalındı düdüğü
Aha biraderim de Ankara dediğin
Ekmek çantasını da başaltına koyduğum
Asker oldumu da şuradan bildiniz
Trene binince de tren salladı
Zalım düşman ciğerimi elledi

Yolun diye de köye yolladı

Tr. 3. türkü – Şerife Koç (35) Ovacık, 1989. V. 20.

Genç yaşımda dertten derde düş öldüm, aman aman
Senin gibi hayırsızın elinden oy,
döküldü yaprağım sarardım soldum
Senin gibi hayırsızın elinden aman, aman
Senin gibi hayırsızın elinden vay

Aldanmışım vefa bekledim senden, oy
İstemem yaşamak usandım candan aman, aman
Doğduğuma pişman oldum anamdan
Senin gibi vicdansızın elinden aman
elinden aman, elinden vay

Osman darıl bırak kari o yari
Dayanmaz ağrılar mecnunun canı, oy
Kayalar delerim Ferhat misali
Senin gibi hayırsızın elinden aman,
elinden aman, elinden vay

Tr. 4. türkü –

Tarlanda düvenine diş olsam
Parmağında yüksüğüne kaş olsam
Şu yalan dünyada sana eş olsam
Ahretinde sorgun sualin yok Döndüm, aslanım

(kis beszéd)

Kır at gelini almış ta yol mu dayanır
Nazlı yar uykudan uyun, uyanır
Benim Döndüm gelin olmuş, gidiyor
Aman Allah buna can mı dayanır

Harmanında düvenine diş olsam
Parmağında yüksüğüne kaş olsam
Şu yalan dünyada sana eş olsam
Ahretinde sorgu sual yok Döndüm, aslanım

Çayır çimen olmuş ta Döndüm meskenin
Dünya düşman olsa nedir aslanım
Kız iken sevdim almadın oy düşmanın
Mahkemende doğru söyle Döndüm, ey.

Kalktım yıkadım yüzüm
Direnirken de ovaladım gözüm
Ne karaymış anam şu benim yazım, vay yazım oy oy,
Yazılmış yazım da bozdular annem,
Örölmüş tölümü de söktüler annem,

Yalınayak ta düşürdüler yollara
Kimsem yok ta karşı gelsin onlara
Yaban ellerinde gelin oldum ellere, ellere
Gelinlik kınamı da bozdular annem
Örölmüş tölümü de söktüler annem,

Babamın ekmeğiyle büyüttü beni
Hanidir de şu dünyanın ötesi hani
Rüyamda da hayırsız görmezdim seni, vay seni
Genç yaşımda dağlar oldu meskanım
(beszélgetés, szövegmondás)
Gittim köye ekmek getirdim
Ela gözünü de sinekler oymuş, bitirmiş
Kamışlıya da bağladım, elini kolunu da ne edeyim
(Yaşanmış bir olayın ardından söylenmiştir)

Tr. 5.

Gelmişim ben de dünyaya
Anadan doğmadan ölmüş gibiyim
Benim kahır felam oldu mevlaya
Dostların kaybetmiş mecnun gibiyim

Ne çektim dünyadan, feryattır işim
Bedenden akıttım kanlı göz yaşım
Hüseyine hediye dost eyledim başım
Kerbela'da solmuş bir gül gibiyim

Kimse sormaz Güladi'nin halinden
Gidilmezmiş yalancının yolundan

Dostların içtiği Haydar/Engür suyundan
İçmeden ayrıldım sarhoş gibiyim
beszélgetés

Tr. 6. (A kozani sátorban a besteci fiú mondott ilyet)

Sefil baykuş ne yatarsın burada
Yok mudur vatanın, ellerin hani
Küskün müsün selamımı almazsın
Ne taş ey de Düldül dillerin hani, dillerin hani

Aç kapıyı emmin hızlı gireyim
Hasta değilmişin, halin sorayım
Susuz değilmişin birs u vereyim
Çaylarda çalkanan sellerin hani, sellerin hani

Canan da canana böyle kıyar mı
Hasta halin baş yastığa koyar mı
Erken kıza (genç) beyaz donlar uyar mı
Kumaş deste deste, şalvarın hani, şalvarın hani

Tr. 7. Mengi, Ovacık, 1989. V. 20.

Nar ağacı narsız olur mu?
Yiğid olan gülüm yarsız olur mu?
Üç beş gün içinde gözlerinden bilem
Gülüm gel, canım gel salınaraktan
Bir su doldur ver ırmaktan

Nar ağacı için için
Ölüyorum gülüm senin senin için

bemondás: Şerife Koç, 35 yaşında, Ovacık

Tr. 8. Mengi

Tr. 9. Esóima, férfiak a házban, Fetih Can (39) Ovacık köyü, 1989. V. 20. (p. 118)

Yağmur duası için söylenen tekerlemeler
Arabada çamur
Teknede hamur

Ver Allahım sulu sulu yağmur
(tekrar)
Yer altında karınca
Ben de köye varınca
Cephedeki yiğitler
Sıra sıra söğütler
Ver Allahım sulu sulu yağmur
Fetih Can, 1950, Ovacık köyü

Tr. 10. Gyűjtás a buszban lagziba utazó nőktől

Uzun hava

Tren gelir de dağıtır saçlarını da saçlarını
Benim yarım de zoruntay aslanı
Saçlarım da örüm de gelmezsen
Tabancası da sandıklarda paslanır
Saçların da örük kadın diyene
Gelin bakın da müjdesini verelim

Tr. 11 beszélgetés

Tr. 12. busz Ovacık-Ankara, 1989. V. 20.

ağıt

Oynadılar gelini gelini
Söyledirler kadını kadını
Bilemedim gelen kızın adını adını
Ben varım ala yerler patlasın patlasın
Ala sandık....

Tr. 13. busz Ovacık-Ankara, 1989. V. 20.

Kına havası

Gelin kızın kınası
Bu gecenin kınası
Elinde mumlar yanası
Hani bu kızın anası
Atladım çıktım eşiği

Sofrada kaldı kaşığı
Kız anasının danışı of

Tr. 14. sirató, busz Ovacık-Ankara, 1989. V. 20.

Kurt ağzında gördüğüm bir körpe kuzu
Seversen mevlayı da ağlatma bizi
Gel koyun da vazgeç kuzundan, kuzundan
Kuzusuz şu yaylanın tadı yok
Seversen mevlayı da ağlatma bizi
Gel koyun meleme de vazgeç şu kuzudan
Kuzusuz da şu yaylanın tadı yok
Dere aşığı da gider kuzusuz
Kurt ağzında gördüm de bir körpe kuzu
Seversen mevlayı da ağlatma bizi
Gel koyun vazgeç te kuzundan

Tr. 15. busz Ovacık-Ankara, Ovacık, 1989. V. 20.

Meğer düşman gezermiş peşimde
Bir yavru yitirdim (kaybettim) de yedi yaşında
Yolcu mu çaldı arabacı buldu
Yavru ateşinden ne hal durayım
Müjdesine beş yüz lira vereyim
Atatürk'e telgraflar vurayım (göndereyim)
Yitirdim yavrumu da gören olmadı
Ne taş dibi koydum ne çalılar dibi
Meledim geğikler gibi
Yavrum ateşinden ne hal durayım
Müjdesine beş yüz lira vereyim

- bemonmás: Satı Kolay – Kaynak kişi Ovacık, 1989. V. 20.

Atatürk'e telgraflar vurayım
Yitirdim yavrumu da gören olmadı
Ne taş dibi koydum ne çalılar dibi
Meledim geyikler gibi
Yavrum ateşinden ne hal durayım
Müjdesine beş yüz lira vereyim
bemonmás: Satı Kolay – kaynak kişi

(p. 109. és p. 119.)

Şerife Koç-tól a jelen VI/6B eleje felé vannak még dalok (Ovacık) – Az alábbiakról nem találtam a füzetekben

No 351 Şerife Koç (35), Ankara. Çubuk. Ovacık, 1989.5.20

Meşeli dağlar meşeli
Dibinde halı kilim döşeli
Gün oldu, ben bu derde düşeli
Gün oldu ben bu aşka düşeli.

Al benim esmer güzeli
Yarimin yoluna gezeli.

Tölgysesek a hegyek, tölgysesek
A tövére szőnyeget, kilimet terítettek
Rég belestem én e bajba
Rég belestem én e szerelembe
Csábító fekete kedves
Szeretóm nyomába szegődtem.

Urfanın ufak tefek taşları
Al benim ferman olmuş kaşları
Pınarın başında destin var imiş
A gız senin benden ayrı dostun var imiş

Benden ayrılmaya gastın var imiş
Söylen gelin söylen ayrılık sonu
Söyle gelin söyle muhabbet sonu
gız destesini çayda doldurur

Destinin gulpuna güller kondurur
Gız senin bakışın beni öldürür
Söyle gelin söyle ayrılık günü
Söyle gelin söyle muhabbet sonu

Ah gine yeşillendi fındık dalları
Acep ne olarak yarin halleri
Ayağına giymiş pembe şalvarı
Söyle gelin söyle ayrılık günü

Söyle gelin söyle muhabbet sonu

- E türkülerin sonuna bi şey söylemedik

No 477 Şerife Koç (35), Ankara. Çubuk. Ovacık, 1989.5.20

Kızılıklar oldu mu?
Selelere doldu mu?
Gönderdiğim çoraplar
Ayağına oldu mu?
Refr.: Mendili eline
Mendil verdim geline
Kara kına yollamış
Yar benim ellerime.

Megérett- e a csipkebogyó?
A kosarakat teleszedték- e?
A zokni, amit küldtem
Jó lett- e a lábadra?
Refr.: Zsebkendője a kezébe
Zsebkendőt adtam a menyasszonynak

Fekete hennát küldött
Szeretóm a kezemre.

Tabakası aynalı
Şu oğlana varmalı
Oğlan pek güzel amma
Anası olmamalı
Refr.

Arabası taşlıktan
Dingil çıkmaz başlıktan
Şu gelin olanları
Öldürdünüz açlıktan
Refr.

İndim havuz başına
Bir kız çıktı karşıma
Sevda nedir bilmezdim
da geldi başıma

Refr.: Gelemem ben, gidemem ben

Aç kolların sar boynuma
Üşüdüm üşüdüm saramam ben

Havuz başında hurma
Kız git karşımda durma
Kırpıkların ok olmuş
Yeter kalbime vurma
Refr.

No 365 Şerife Koç (35), Ankara. Çubuk. Ovacık, 1989.5

Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar
Aş'rı aş'rı memlekete kız vermesinler
Annesinin bir tanesini hor görmesinler
Uçan da kuşlara malim [malum] olsun, ben annemi özledim
Hem annemi hem babamı, ben köyümü özledim.

Nagyon magas dombra ne rakjanak házat
Túl távoli országotba ne adjanak lányt
Ne nézzék le az anyja szemefényét
A repülő madarak is érezzék, hogy hiányzik nekem az anyám
Anyám is, apám is, hiányzik a falum is.

Babamın bir atı olsa binse de gelse
Annemin yelkeni olsa uça da gelse
Kardeşlerim yollarımı bilse de gelse
Uçan da kuşlara malim olsun ben annemi özledim
Hem annemi hem babamı ben köyümü özledim
Ben köyümden ayrılalı altı az oldu
Köyümün dikenleri bana gül oldu

(beszélgetés)

Cemilemin geldiği yerler meşeli imanım
Haydi üç gün oldu Cemilem ben bu derde düşeli
Gaydır guppak Cemilem nasıl nasıl edelim biz bu işi
Nikahmızı gıysın ninen gelin hoca memişi

(beszélgetés)

VI/7A kazetta Ankara, Kars-i zenészek, 1989 V. 21.

Ankarában a HOYAD 'Halk Oyunları Araştırma Derneği' - be mentünk Lacival [Felföldi] és Filizzel. Kedves, kezdő tánckar, A vezetőjük Filizzel dolgozott, mint kutató, majd tánckaros lett. A zurnás-klarinétos Kars-ból való, az ottani dalokat tudja. Vele egy kis gyűjtést rendeztem.

- Terekeme (klar. + dob)

- Şahşami? (klar. + dob)

- bemondás: Kars, Akyar köyü: Sahil Karadeniz (55) klarinét, Cihan Karadeniz (32) dob

- klarinét+ének, alatt tánc

- beszélgetés

- Sekme (klar. + dob, Akyar köyü-ben ez a nyitótánc)

- Sektirme (klar. + dob, Akyar köyü-ben ez a 2. tánc)

VI/9 kazetta Oltu, Bahçelik, kurd gyűjtés

Ez a gyűjtemény a nem közölt dallamok füzetében szerepel, Daniel Papuga néven a „még nem tisztázott török dalok” (nagy fekete füzet) elején. Leírás, lejegyzett dallamok és néhány szöveg is van).

Gyűjtés: Mut és környéke, 1989. IX. 10.

Előzetes adatok, kapcsolatok:

Halk Eğitim Merkezi tel. 1063, Müd. yard.: Mustafa Çerekçi, ev: 3929, Halk Dans
Uzmanı: Süray Vural 33600 MUT tel: 1063

Kelekçeköyü: Kındıl Hüseyin, Abidin Özay - mezarlığı bitişi (ASPIT)
Kumaçukuru: Ali Yıldız Hüs. Y. testvére) - muhtár: Mehmet Yılmaz (a Mersinből épp külföldre menő Yılmaz papája)
Köprübaşı: Veli Ciliz, Hasan Kütük stb. Hüseyin Ciliz tel: 1496
Ortaköy: zenészek Necati Sına (heg. + ének)
Hüseyin Yıldız - ő hívott meg nyáron
Süray Vural szerint zárófal van Mut környékén
Dağpazarı fölött yayla van
Demirkapı, Ballı, Güme, Çivi falvak jónak tűnnek,
Çukurbağ, Kumaçukuru, İbrahimli: yayla falvak
Musa Eroğlu szerint Derinçay, Alaçam jó falvak (Ayaş türkmének lakják)
Kafkas oyunu – deve botlatması
Ősszel a rádiós sanatóriummal kell beszélni, és megnézni a MIFAD- ban és az Ank. Kl. ban h. van-e itt gyűjtés. Esetleg Ankarában is lehet adatközlő (bár ez veszélyes).

Kamil bey szerint csak 90- ben mehetünk terepre. Akkor viszont érdemes lenne hétvégeken menni.

Kezdődik a VII. út. Ezúttal ismét MUT környékére, mégpedig valószínűleg Kumaçukuru, majd Dağpazarı környékére és a yaylákra. Előzmény az volt, hogy Kamil Bey levelet írt a mersini Kült. Bak.-hoz még tavasszal. A levélre sokáig nem jött válasz, közben Mo.- ra utaztunk, ott megtartottam az első előadásomat az Akadémián, leadtam egy cikket Felföldi Lacinak, újra fohászkoztam ösztöndíjért Svájcba és az Eötvös alapítványhoz is – mindeme sikerek ellenére úgy tűnik, nehéz támogatást szerezni. El is határoztam, hogy egyelőre a már meglévő anyaggal foglalkozom.

Erre visszajövetel után persze rögtön már megyek is (bár nem egy hónapra, csak egy hétre), sőt, ha lehet Naciyéval is elmennék Bursába, az oda menekült bulgáriai törökökhöz.

1989. IX. 11. Reggel Mersinbe érkeztem, az út viszonylag kényelmes volt, jól aludtam (ill. sokat). Kis sétaút után megtaláltam a Mersin Limant. A hajódarukról messziről jól látszik. Ott közölték, h. Emine nem jöhet, majd csak csütörtökön, mert fontos dolga van. Ez a fajta játék nem először fordul elő. Irány az Emniyet Müdürlüğü, ahol kb. 10 emberrel kellett aláíratnom az engedélyt (még nincs is kész).

Az esti szállást megszervezték a Köy Hizmetleri Müd.-be. Ott a faluban dolgozó mérnökök szállnak meg. Én is épp két yörükkel laktam együtt. Úgy tűnik, valóban a yörük szót arra is használják, akinek még az emlékezetében van a család yörük léte.

1989. 9. 12. Reggel vissza a Kültür Bakanlığıba. Most, ha minden igaz, megszerzem az engedélyt majd irány Mut, majd onnan egy falu. Különös látni, hogy az irodai lét, a kvázi semmittevés, beszélgetés, benti ebédfőzés, ebédelés mennyire közös M.o.- n és Tö.o.-ban. Az Eminénél üldögélő másik két hölgy is ugyanazt az életet éli.

Az Emn. Müd.-ben pedig a másik jelenség tapasztalható, a lázas értelmetlen munka. A mindenkit kioktatás, a segítség helyett és a küldözgetés. Közben persze eltűnnek papírok,

nincsenek tisztában a szabályokkal, minden végtelenül nehézkes. Persze mire véget ér a nap, mindenki borzalmasan kifárad, pedig ehelyett mindent lehetne egyszerűbben is.

Infok: a) Hidayet Türkeli Beytől (Turizm Müdürü Mersin) info: Silifke–Sarıaydın (tevetartás), Ayaştürkmenli - Güzeloluk- Kirobaş (tevetartás), - Yalnızcabağ (állattartás)

Mut – Dağpazarı – Güme, Ballı, Demirkapı

b) Hilmi Dulkadir Beytől (H. E. M.) info: Bağcağız'dan sonra Zeyker'de Sıtkı Soylu'yu göreceğiz, Malatya'nın Argunşah ağzı – kurdok és törökök vannak, olyan is, aki törökül sem tud. Kissé kevert.

Végre megszereztem az engedélyt. Már kész volt, de egy mappa alatt lapult. E miatt még visszamentünk a Kült. Bak.- ba, majd a H.E.M.- be és vártunk, beszélgettünk, úgyhogy lekértük az 1h-i buszt is. Közben megebédeltünk, ez 900 TL volt, úgyhogy meg is vagyok ijedve, mi lesz, ha így folytatódik. ½ 3- kor indul a busz Mut- ba, persze, hogy ott hol alszunk, az sem biztos még. Ez egy drága gyűjtés lesz így. Most rászánom a 200 \$-t, de remélem, hasznos is lesz.

A buszút eléggé zökkenőmentes volt, gyönyörű tengerpart mellett haladt el és Mut felé közeledve kőház faluk és holdbéli tájak között haladtunk. Végül Mutba értünk, ahol először a rendőrségre mentünk. Ezek ingyen elvittek a H.E.M.- igazgatójához, aki megvacsoráztatott, majd szállást is szerzett a 'Hotel Mut'- ban. Ennek a vezetője, ill. mostani üzemeltetője egy fiatal srác, aki Ankarában a ... egyetemen tanul. Neki vannak rokonai, ismerősei Sinamiç-ban és azt beszéltük, h. másnap először odamegyünk. Jóízűt teázgattunk, majd lefeküdtünk. A hotel olyan, mint egy börtön, rácsokkal és nagy kongó ürességgel. Este 10h-kor alvás.

Megjegyzések:

(Yalnızcabağ - > 16:30), Mutın Orhan – muhtár

A leggyakoribb Tahtacı fiúnevek: Ali, Haydar, Hüseyin, Hasan, Hasan Hüseyin, Muhammed, Abidin, Ali Haydar, Osman, Bekir. Az Ömer nevet nem adják.

Sinamiç és Bahçesi: Ide a 2. világháború után sokan települtek, főleg Alanyából jöttek. Az ottaniakat nem ismerik. Aşiret (Tahtacı)

VII/-1A kazetta Çukurbağ, Mehmet Sağ, 1988

p.120

Tr. 1. – kérdezgetések

Tr. 2. Mehmet Sağ'dan (77 yaşında), Çukurbağ

Sümbül açılır

Güle gavuşur

Çifte dohtorlar

Başucumda dolaşır

Göz göz olmuş yareler sıtılaşır
Söyle doktor söyle ben ölür müyüm
Ölmeden sılayı görür müyüm?

Feride tahtasına döşendim yattım
Ecel gelince kan tere battım
Anne ben bu canı gurbette sattım
Söyle doktor söyle ben ölür müyüm
Ölmeden yavrumu görür müyüm?

Söyle doktor söyle ben ölür müyüm
Ölmeden sılayı görür müyüm?
Hasta bakıcılar geldi yanıma
Açtı yorganı baktı halime
Ağlayan yok ölüme
Alnıma kara yazı yazılı
Çabtirim gurbet ele yazılı
Söyle doktor söyle ben ölür müyüm
Ölmeden yavrumu/sılayı görür müyüm?

- Dedenin gelini Silifke'de hastane yatarken kendi köyde bunu yakmış.

Tr. 3. Mehmet Sağ'dan (77 yaşında), Çukurbağ

Bilmem Hind'e gitti de Bilmem Yemen'e
Seni sorayım allı gelin Çayıra çimene
Ned'din de neleyin Kızılırmak/
Zalım ırmak allı gelini
Çevresi de telli gelini, telli gelini
Ne deyip gavim gardaş

Kelk gidelim birader haneye
Tüfek getirip de hantak vurayım
Dalgıç getirip de şu gelini bulayıp
Neddin de Kızılırmak
Zalim ırmak allı gelini
Çevresi de telli gelini, telli gelini

O yukardan gelen ana gelinin bacısı

Yaktı beni gelinin acısı
Kaynanası denkin gelin geldim ola
Ellerinin al kınası soldu mu
Gelen şehitlerin eller aldım ola

Analı atalı bindirdiler ata
Gönderdiler köyün öte
Binbeşyüz atlı köprü söküldü
Cihan alem suya döküldü
Ananın babanın beli birden büküldü
Neddin de Kızılırmak
Zalim ırmak allı gelini
Çevresi de telli gelini, telli gelini

Tr. 4. Mehmet Sağ'dan (77 yaşında), Çukurbağ

- Bemondás: hány éves, honnan jöttök, déli törökök

Tr. 5. Mehmet Sağ'dan (77 yaşında), Çukurbağ

Böyle yaylalara yayla mı derler
Başında bir bölücek mor olmayınca
Başında bir bölücek canım kar olmayınca

Böyle güzellere güzel mi derler
İçinde sevdiğim hemen yar olmayınca
Atma gelin canım atma uzak dağlara
Kimseler yanmasın aman ardıma
aman aman sevda derdine/ ben garibin derdine
Nergiz goydular gülün adını
Ben küçükken aldım muradımı

Ben ölürsem dertli de
Deli goysunlar adımı
Yan yana goysunlar
Aman yan yana goysunlar
Hemen öldüğüm zaman

Merdivandan teker teker inmedim
Güle güle yar goynuna girmedim
Yar gıymatı nedir bilmedim

Gel otur yanıma bir bakayım canına

Sürmeler mi çektiler (goydun)

Aman yar senin iki gözüne

Merdivandan teker meker inerken
Yatması boynuma dolan yar severken
Ay aman uyanmışım
Gar memeler emmeden
Atma canım atma
Karlı dağın ardına/Şu dağların ardına
Kimseler yanmasın
Ben garibin derdine
Keşi bağlarında bülbüller öter
Narin çiçek olmuş burnuma tüter
Kötü kadar dümden beter
Yan yana goysunlar anam
Öldüğün zaman

Tr. 6. Mehmet Sağ'dan (77 yaşında), Çukurbağ

Havayı da deli gönül havayı
Sapını sökmüş de başına giymiş tavayı
Türkmen gızı da eline almış mayayı
Ay doğmadan da şavkı tutmuş ovayı
Çekip gider bir gözleri sürmeli
Çek git dökme donu Cezayir, Cezayir
Cezayir'in gemileri yap bınır
Güz gelince de ard ardına bağlanır
Bu güzellik sende durunca
Her yer de söylenir, söylenir

Gelip gider dökme donlu Cezayir
Cezayir'in köprüsünün başında, başında
Gözüm kaldı oluğunda daşında, daşında
Ben bir yar sevdim on üç ondörd yaşında

Tr. 7.

Ne durursun bülbül Çukurova'dan
Eşimi yitirdim galdım yuvada

Üsendim buradayım, gönlüm sılada
Kanatlarım gırıldı galdım yuvada
Eğil Karadağ bir yol ver geçeyim
Sılaya doğru
Aladağ'dır goç yiğidin vatani
Arayıp da sormazlar
Gurbet elde yiteni
Ak gülün yatağına da nergiz dikeni
İptime ('önce') garaya sonra sılayı, sılayı
Eğil Karadağ da bana bir yol ver
geçeyim sılaya doğru

Yaz gelir de her gayalar yurd olur
Sivrisinekler de bir alacık kurd olur
Sevdiğim sen gidersen yüreğime derd olur
İptime garayı sonra sılayı
Eğil Karadağ da bana bir yol ver
geçeyim sılaya doğru
Ah çıkıp çıkıp şu Taşpınarı gezmeli, gezmeli
Galem alıp da gaşı gözü yazmalı, yazmalı of
Göyünceklili sarı çizmeli kızlar – (göyüncek 'eskiden önlük gibi bele bağlanırmış')
Nerden aşar yolunuz
İptime garayı sonra sılayı
Eğil Karadağ da bana bir yol ver
geçeyim sılaya doğru
Hazeli de deli gönül hazeli
Güz gelince bağlar döker gazeli
Ağlayı ağlayı da inip gider şu elin güzeli

VII/-1B kazetta Çukurbağ, Mehmet Sağ, 1988

Folytatás: Mehmet Sağ'dan (77 yaşında),

Tr. 8. – Yeşil kurbağa

Yeşil kurbağa idim
Öterdim göllerde
Kanatlarım kırıldı
Kaldım çöllerde

Anasız bambaşka galdım
Garib ellerde
Sabahtan baktım
Güneş parlıyor
Yarım atın terkisi bağlıyor

Vardım baktım yarım
Siğim siğim ağlıyor
Yar ben ağlamayım da
Kimler ağlasın

Ya benim gönlümü kimler
Kimler eğlesin
Tez gel yiğit tez gel
Gurbet elde eğlenmeyesin
Elde güzel çok evlenmeyesin

Tr. 9 – egy hiányzik

Tr. 10.

Elma attım nar geldi
Dar sokaktan yar geldi
Bir ısırđım bir öptüm
Al yanaktan kan geldi

Turnam turnam
Allı da sunam
Ben bu rahatdan durmam
Gidersem gelmem
Varırsam dönmem
Turnam, turnam...

Sunamın evleri
Hamama yakın
Gız sana güzellik yakışmış
Nazarlık takın
nakarat...

Barnamın gaynedi al değil yeşil
Sıva gollarını boynumdan aşır

nakarar

Gökte yıldız ellidir
Ellisi de bellidir
nakarat

Kale kaleye bakar
Kaleden kanlar akar
Güzeller dururken
Çirkinlere kim bakar
nakarat...

- Kerem türküsü (nem kell)

Tr. 11

Tr. 13. Nincs kiírva (a Karşıda dağlar dallam)

- beszélgetés a Seyirlik oyunuról

VII/1 kazetta Mut, Sinamiç, Ali Yıldırım (53), 1989. IX. 13.

Menginin giriş havası (do-) hüvelykujjas, a dal e- n ért véget. Az összes húrt pengette).
a 4. ujjat is használja mindenki.

A bağlama húrjai:

la	2 húr	oktávban
re	2 húr	(vékony)
mi	1 húr	

Ali Bey erősitőt használ, saját maga készíti a hangszerét. Szertartásom: Semah –
ayakta duran, ağırlama (egy dal), yeldirme

Megjegyzések a gyűjtésekhez

1989. 9. 13. Ébredés egy pocsék forró és zajos éjszaka után az Otel Mut- ban. H.E.M.-
ben találkozunk Mustafa Çerekçi- vel és Süray Vural- lal. Befut Yalnızcabağ muhtárja is és egy
házasulandó nő is előkerül. Ezen felül még egy hölgy bukkan fel, aki pénteken vár minket a
H.E.M.- ben 15h előtt.

A H.E.M.-ből Hasan Kömürrel kimentünk Sinamiş- ba, ami egy falu + egy hozzáépült
'bahçe'. Hasan nagyon segítőkészen összehívott néhány embert, akik főleg mengiket,
semahokat játszottak. Végül egy nő 3 dalt énekelt, ebből 2-t ismertem.

Onnan vissza Mustafa Beyhez, vacsora, majd Hasan Kömürhöz a kazetta számait leírni, végül alszunk. Nagyon érdekes az életformaváltást, ill. a kétlakiságot (városi – falusi) látni és azt a természetességet, sokszor vidámságot, derűt, amely jellemzi őket.

1989. IX. 14. Ébredés Mustafa Beynél. Reggeli, a felesége is anamuri, de városban nevelkedett. 9h- kor a H.E.M.- be mentünk. Ott kiderült, h. még kissé korai indulni Ortaköy-be, ahol csak cigányok laknak. Előkerült Saliha Keskin is, akinek az anyukája tud dalokat, ők is Anamurból jöttek, az apja kavalon játszik. Csakhogy a papa ma nincs, az anyuka vásárba ment. A muhtar Yalnızcabağ- ban előkészületeket tett a jövetelünkre, oda este megyünk. Addig is a várakozás... Saliha anyukája nem énekelt, az Ortaköy- beliek nem zenéltek (majd vasárnap) – úgyhogy délben ebéd, most Mustafa beyhez. Amint le akartam feküdni, megjött mindenki, ezért most magyarul tanulunk, beszélgetünk, ill. E. M. beytől kérdezi a konyha-kérdőívet.

D.u. 18h- kor indultunk Yalnızcabağba, kb. este nyolcra értünk oda. Először a muhtarhoz mentünk. A fia a konyai egyetemen tanul és a Sarıkeçili yörükkel akar dolgozni. Onnét átmentünk egy másik házba, ahol sokan gyűltek össze. Eleinte szabódtak, de végül is egy kazettával többet gyűjtöttünk. Bayram Işık – Çamlıca, meghívott hozzájuk az úton Yalnızcabağ felé. Alvás a muhtarnál.

1989. IX. 15. Másnap reggel körbejártuk a falut, végül is délben találtunk néhány nőt, aki hajlandó volt énekelni. Meglehetősen húzódoznak. Érdekes, h. kb. 40 éve a lagzikon abbahagyták a táncot, ill. csak a nők táncolnak maguk között. A férfiak viszont különböző színműveket adnak elő általában szórakoztató céllal (espirili). Péntek lévén 13h- kor szünet van, közben átmásolunk. Kissé megy a hasam, nem a legjobb.

A lakodalom szombat délelőtt van, estig tart. A nők egy házban gyülekeznek, ott táncolnak akár 3- 4 órát is. Kiderült, h. közeli rokonok is házasodnak, az is érdekes. Itt 15 éve TV van. Délután még egy kis gyűjtés összejött, de már nem a legérdekesebb. Este itt maradtunk (a muhtarnak már nem kellettünk). Közben egy kazettát is felvett Em. elég borzalmas. Bort isznak a nagy vallásosság ellenére, a nők és a férfiak is egy szobában ülnek idegenekkel is egy kis ismerkedés után. Este Salih beyéknél aludtunk.

1989. IX. 16. Yalnızcabağ- ból kocsival vissza Mut- ba. Mustafa bey kissé mérges volt, mert otthagytama szennyest. Ezután kerestünk egy szállást. Necmi Beyéknél időztünk délben. Kávét, teát, délután Dağpazarıba megyünk, ha igaz. Közben a TV- ben a VUK megy. Innen Mutból nyáron mindenki a yaylára megy, aki csak teheti, mert ez itt nagyon meleg. A legörjítőbb különben, amikor üvölt a TV és közben halkan az emberhez törökül beszélnek.

D.u. Dağpazarı. A muhtar nagyon kedves, de túlzottan sokat nem segít. Ortaköyből voltak a zenészek, Emine felvételeket készített nőekkel, nála volt a magnóm. Valószínűleg, remélhetőleg ez lesz az eddigi leghasznosabb gyűjtés. Én csak egy Emin ? beytől gyűjtöttem, ő Yapıntı- ból jött ide. Ez azoknak a yaylájára, erre van. Ill. a cigányoktól egy- két darabot én is felvettem. A muhtar kedvesen kalauzolgatott, de inkább mintha védett volna és 10h körül beteretelt egy vendégszobába.

Fontos viszont a következő (a muhtar fia kérdezte meg Yalnızcağban): Sarikeçililer – Aydıncık, Çukurova, Libas, Babadili, Fidik, Köy yeri, Enişdibi, Sele

Hilmi bey a Sarikeçiliknél gyűjtött, talán vele mehetnék oda gyűjteni. Ovacıkba mehetnének pl. januárban, mert akkor nem dolgoznak. Ott van kb. 40 család / 10 fő kb. Ezek együtt mozognak. Cemal Candan, İsmail Bacak (kaval), az út mayıs / hazıran

Silifke - > Mut - > Sartavul - > Karaman - > Kazimkarabekir - > Akören - > Karaviran - > Sevdışehir - > Beyşehir'e bağılı Doğanbey

Kedden Çaltılı-ba megy 15 család.

Ortaköy Keman Nurettin Dağpazarı

1989. 9. 17. Dağpazarıban ébredés a muhtarnál. Körbesétáljuk a falut. A kahvében egy gyönyörű ilahit énekel egy bey. Emine a falu szélén levő sátrakban gyűjt, én közben fixálom az utat a Sarikeçili Hasan- nal. 10h körül bérelt kocsival nekivágunk (20000TL). A Sarikeçilik nem bérelnek földet, hanem télen Silifke közelébe vonulnak, nyáron pedig 2- 3 napot egy helyen legeltetnek, majd továbbállnak. Így elég nehéz megtalálni őket, télen kellene menni. Kocsi probléma! Gyönyörű volt, ahogy tevékkel szembejöttük.

Mehmet amca segítségével találtunk egy kavalon játszó Sarikeçilit. Ők magukat a yörüköktől megkülönböztetik. Néhány szép dalt játszott. Utána vissza a lagziba, ebéd a tetőn, templom nézés. A templom kövei a házfalakban, kb. 1000 ember él itt, doktor nincs.

Emine a nőktől gyűjtött, én pedig a lakodalomban egy- két táncdallamot + a menetet a vőlegény házához vettem fel.

A lagziban a temetőt körbejárják, majd a menyasszony kocsijának útját elvágják. A lagzi után vissza Mutba. Necmi Bey kedvesen fogadott, vacsora, majd kimentünk Ortaköybe.

Egy hegedússal és darbukással csináltunk felvételt, elég közepesnek tűnt. Végül 50000TL- t akartak, de beérték 15000- rel. Eléggé cigányos volt a viselkedés, meg a játék, de hát mit csináljunk?

Çukurbağ – bağlamás (ő volt M. Eroğlu első tanítója.): bağlama hangolása, záróhang (do) hüvelykujjal az A húron, dobolás gyűrűs ujjal, hüvelykujjal és 3 ujjal játszik, kadın köknar fából van a fedőlap, minden húrból kettő, de két különböző magasságú húrt egyszerre nem fog le

Tényleg van a komás hang, és szon és a hangban is hallottam. Ráadásul ő csinálta a hangszeret, és ő maga bundolta. Előre az oktávot állítja be. 30 éve van itt az első saz (cura), Kavalt a pásztorok játszottak, Kargı (kamuş) dūdük is volt.

1989. IX. 18. Ébredés Necmi Beynél. Reggeli, majd indulás fénymásolni, kazettamásolni és internetezni Eminével. Közben találkoztunk Sitkı beyyel. Kedves bácsi, Mut- i lapot szerkeszt, állítólag gyűjt is. Túl sok hasznos infot nem kaptunk tőle, kiv. h. Mersinben a H.E.M. igazgatója Hilmi Bey a Sarikeçiliknél huzamosan gyűjtött, meg kellene keresni újra! Közös gyűjtés?

Most nagyon elfáradtam. Süray elvitt volna egy Mutban élő kovács – cigány hegedűshöz, de végül nem volt otthon.

A H.E.M.- ben közölték, h. van kocsis, de a benzint én fizetem (kb. 50 km + várás = 20000TL = 10\$). Így elindulhattunk Çukurbağ felé, ahol Emine már előzőleg gyűjtött (népi komikus játékokat).

Először a régi muhtarhoz mentünk. Az egész falu éppen almát szüretelt, üresek voltak a házak, E. egy dalt gyűjtött, majd megjött ... a régi muhtar bátyja, nagyon szépen bağlamázott. Itt a komás hangot tényleg szépen meg lehet figyelni. Később előkerült egy kaval is, állítólag a muhtar csinálta a lyukakat, ujjszéleséggel kimérve. A faluban úgy láttuk, sokan furulyáznak. Végül a muhtar is elénekelt egy dalt.

Ezután vissza kocsival Mutba, a kazettákat átvettük Süraytól, Celilhez mentem vacsorázni, ő volt a sofőr. A helyi lakosság: Alevi – Tahtacı és Sarıkeçili yörük. Mi a különbség köztük? Az esti élet Mutban: TV-nézés, mozi, kahve, de inkább baráti látogatás

A busz 23:15- kor indult és remélhetőleg reggel 6h körül Ankarában lesz.

Necmi bey (Mut İş B.) adta ezt a címet: Yozgat / Boğazlian / Oğulcuk köyü, Mevlit Şahin'in eşi: Seyfiye Şahin. Ebben a faluban már orkestra van, de régen még ata bindirme/indirme volt 30- 40 évvel ezelőtt. A fenti néni állítólag tud a régi énekekből.

Kayabaşı Sinabuş (Sinamiş) – Dağpazarı

bağlama düzeni: A D E – karadüzen is lehet

Semah menete

1. mengi (20 dallam) egységes, egy ritmus, fiatalok járják (mani)

2. tarikatlı (İceri) – az újonnan házasodottaknak

3. İceri (cem semah) ez háromrészes:

a, ağırlama

b, yürütme

c, yeldirme (çarkı)

Malatya, Sivas- hoz képest más. Abidin Özay – Kumaçukuru, Yazalanı Mah. MUT

VII/0A kazetta Mut, Çukurbağ köyü, 1988

- beszélgetés a Seyirlik oyunuról (Eminétől)

VII/0B kazetta Mut, Çukurbağ köyü, 1988

Tr. 14. nők Çukurbağ, 1988

...tepesine çıktım oturdum

Kırkbirinci gün harbe dutıldım
Analar babalar yolda dutuldu
Aman paşam paşam da
Sen binler yaşar
Askerin sığmıyor dağa da daşa

Odalar yaptırdım hurma da dalından
İçini de döşettim acem şalından
Boyalar vurdum Yunan hanından
nakarat...

Tr. 15. nók Çukurbağ 1988

Adana'nın tiren yolu
Bulgar sağı solu
Adana'nın hanımları
Kör olasın Şevket Paşa
Gısır goydun gelinleri

Tr. 16. nók Çukurbağ 1988

Altından köş yaptırdım

Tr. 17. nók Çukurbağ 1988

Gümüştten merdivanı (a dede éekli)

Tr. 18. nók Çukurbağ 1988

beszélgetés egy ffivel

Tr. 19 Çukurbağ 1988

beszélgetés egy ffivel

Tr. 20. Çukurbağ 1988

VII/OB kazetta Mut, Yalnızcabağ, Hatice Çay, 1989. IX. 14.

Tr. 1. bemondás: Hatice Çay, 1989. IX. 14. Yalnızcabağ

Tr. 2. Sille türküsü – fasulye, Kına gecesinde söylenir

Fasulyenin ortasında aynalar amman
Anam sensin beni deli / oynadan
Gara kekillim yörü / sarı yazmalım yörü

Fasulyenin çelengleri de dondurma amman
Şu sileden gece geçtim
Görmedin amman

Acı tatlı sular içtim
Ölmedim amman
Gara kekillim yörü, yörü

Şu şilleye vara gele yol ettim aman
Ben gendimi kına gece küççük kıza ma lettim
Gara kekillim yörü

Tr. 3. Gelin okşaması

Çarşıda kına, okkası ona
Gelinim sen sefa geldin 3x

Çarşıda atlas, inneler batmaz
Gelinim güvesiz yatmaz
Gelinim sen sefa geldin
Gelinim gadem getirdin

Çarşıda kaşık, sapı dolaşık
Gelinim güvey sana aşık

Gelinim sen sefa geldin
Gelinim gadem getirdin
(gadem' uğur')

Tr. 4. Gelin okşaması

Lakodalmi dal

Çattılar ocak taşını
Vurdular düğün aşını
Çağırın gız gardaşını
Uyansana allı gelin
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde
Ak sıvalı yüksek evde
Uyansana allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Evlerinin önü kepir
Kepirde bülbüller şakır
İmam çıkmış ezan okur
Uyansana allı /nazlı gelin
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Evlerinin önü kavak
Kavaktan dökülür uvak ('yaprak')
Elim kına başım duvak
Uyansana allı gelin uyan

Tr. 5. Nenni

Tr. 6. Develi türküsü

Çek deveci develeri yokuşa amman
Kar memeler biri de birine tokuşa amman, amman develi
Refr.: Develi daylak
Severler aylak
Sen kimin yarisin
Her yanların oynak

Develi giderse ben de giderim amman
Develi yoluna kanlar ederim amman

Develi densiz
Gerdanı bensiz
Ben olurum sensiz
Sen olaman bensiz

Yayla yolunda Sızlar goynunda
Sat golunda

Devem yüksek atamadım urganı amman
Üşüdükçe çek başına yorganı yorganı amman
Develi densiz
Gerdanları bensiz
Ben olurum amma
Sen olaman bensiz

Çek deveci develeri Harıma amman
Yük vurmaşlar
Altı aylık da doruma amman (doru 'devenin 6 aylık yavrusu')

Develi densiz
Gerdanı bensiz
Ben olurum amma
Sen olaman bensiz

Devem yüksek atamadım kilimi amman
Susadıkça ver ağzıma dilimi amman
Develi daylak
Severler aylak
Sen kimin yarisin
Her yanların oynak
Ben olurum sensiz
Sen olaman bensiz

Tr. 7

Lamba da şişesiz yanmaz mı
Anam bana yer bulunmaz mı?

Ben bu zevkten ölürsem
...olmay mı?
Yavrum ... olmaz mı?
Yayladan gel gara kızım yayladan
Aman ... beni almadan

Tr. 7.

Kayalar, kayalar sarı kayalar 2x
Kayanın ardında

Tr. 8

Tükenmiş mi aman,
...yolda da yolum var
Yatamadım kasefetten...
Eyledim aman, söyledi

(kiabálás, vmi játék)

VII/1A kazetta, Mut, Sınamiç, Alevi-Tahtacı falu, 1989.9.13.

feljegyzések: Semah: ağırlama és yeldirme részek, mengi is van, aki járja, nem énekel (új dalokat énekelnek), ninni, kına gecesindeki ezgiler, (kaval)

1932- ben telepedtek le Antalyából, 13-14 ház volt, most 85-90 ház van. A bahçe 25-30 éve jött létre, most itt élnek. Iránból is jöttek Anamurba

Szöszedet: adevet 'dedikodu', Ağdırma: yukarı kaldırma anlamında, Behit: 'cenaze, ölü', gabağaç 'eski/yaşlı bir ağaç', geven 'bir otun adı', ıramam 'uzaklaştıramam' anlamında, katran – bir ağaç ismi, kusgun 'atın eğerindeki parçaların bir bölümü, Müğret: Allah'ın (tanrı) adlarından biri, müsahip 'yoldaşlık', Zülfikar ' Hz. Ali'nin kılıcı

Tr. 1. Menginin girişi – Ali Yıldırım (52) Sınamiç 1989. IX. 13.

Dar beleninden sardı yürüdü
Yüreğimde yağ kalmadı eridi eridi, anam eridi
Obanın içinde yarım bir idi yarım bir idi, bir idi
Ne idi başımın dumanı senin

Tr. 2. – Sınamiç 1989. IX. 13. Sınamiç doğumlu 52 yaşında Ali Yıldırım, ilkokul mezunu
Havınuhlu köyü Sınamiç Mahallesi

Sazla mengi

Tr. 3. Semahın ağırlaması – Ali Yıldırım (52) Sınamiç 1989. IX. 13.

- bmondás: Ali Taç, 62 yaşında Anamur doğumlu, Antalya'da doğmuş

Tr. 4. Ağıt Hatai – nefes tarzında, Ali Taç, 62 yaşında Anamur doğumlu

ağıt, halott fölött

Medet müğret Şah İsmail dedem sen yetiş
Bozuldu şu alem düzmez oldu
Kimisi ileri çeker de kimisi geri, ilen
Ara yerden adevet kesilmez oldu

İki ocakoğlu bir araya gelince
Darılırlar günahlıyı sorunca
Muhammed Ali'nin yolunu doğru sürünce
Gitti bu dergahlardan görünmez oldu

Gerçek erenlerin delili battı, battı
Şimdiki sofular yolu erken unuttu, unuttu
Talip rehberden sorgusuz gitt, gitti
Şah Hatayım yandı bağrımın başı
Top top oldu, aktı gözümün yaşı
Evel cem evinden kalkmayan kişi
Gitti bu dergahlardan görünmez oldu
(çalan: Ali Yıldırım, okuyan: Hüseyin Yıldırım?)

Gülümmet [Kul Himmet] – nefes tarzında

Tr.5, İçeri semah - Ali Taç, 62 yaşında Anamur doğumlu,

Gel benim derdime bir derman eyle
Alemler derdine derman olan şah
Hükmünün üstünde bir ferman eyle
Alemler derdine derman olan şah

Bir ismi Haydardır, bir ismi Ali
Hak sana Murtaza demiş biz deriz Veli
Sahibisin şu dünyanın evvel ahiri
Müminler kalbinde mihman olan şah

Musa'nın esasını ejderha eden

İsa gibi ölüyü hem diri kılan
Peygamber aşkına Zülfikar çalan
Nice bin kafiri iman eden şah

Seyrangahım budur tahtın yücesi
Düldül atıdır kamber hocası
Muhammed Mustafa'nın mihraç gecesi
Yedinci kat gökte aslan olan şah

Kul Himmet üstadım meydanda merdim
Her nereye varsam şahımı gördüm
Her akşam, her sabah dilimde verdim
Müminler dilinde mihman olan şah

Şah yar şah Alim şah şah şahımı, seven şah desin şah Alim şah

beszélgetés

Tr. 7. samah – Hüseyin Yıldırım (60), Sınamiç,

Semahın ara namesi (ağıt havası)

Söyleyin, dinleyin hakikatın halini
Sıtkına giden yoldur hakikat
Gidenler bilir bin bir halini
Kırk sekiz budaklı daldır hakikat

Hakikat şehrinin kapısı birdir
Oniki erkan ile yapışı birdir
Cennet Ala ile kolcusu birdir
Doylumaz lezzetine haldır hakikat

Oniki hizmetçi hizmetin eder
Hizmet kabul olur ol hakka yeter
Bir bezirgan gelmiş kumaşın satar
Çetin sermayeli maldır hakikat

Hakikat şehrine varayım dersin
Üç sünnet yedi farz bileyim dersin
Erenler sırrına ereyim dersin

Birincisi teslim oldur hakikat

Birinci sünnet yalan demezen
İkinci sünnet haram lokma yemezen
Kim ki bir hırs nefine uymazsan
Ulaşıp tutamazsın yoldur hakikat

Birinci farz küfürü iman bilmeli
İkinci farz mürebbi müsahip bulmalı
Üçüncü farz ikrarına gaim olmalı
Dördüncü farz, yol içinde sırdır hakikat

Beşinci farz kalbini temiz tutmalı
Altıncı farz erkanına cansız yatmalı
Yedinci farz görük görük katmalı
Şah Hatayım ne güzel, ne güzel haldır hakikat

Hüseyin Yıldırım Köprübaşı'nda oturur, Ali Rıza Özcan 'dan derlemiştir, derleme tarihi: 1944

Tr. 8. Ağıt havaları (semah) – Hüseyin Yıldırım (60), Sınamiç,

Ağıt havaları (semah)

Heveslik eyledim de yavru getirdim, getirdim
O'da hayalınan düşümüş meğer
Ben yavrumu gözümünden de ıramam derdim
Çektiğim emekler emekler de boşmuş meğer

Bunu böyle yapan da zilcene hakkı
Kerem et dünyada inanan çoktur
Yokladım kuzumu yarası yoktur

Fatma Yıldırım 28 yaşında, ilkokul mezunu, Anamur doğumlu, Hacınuhlu- Sınamiç köyünden

(folyatja az előző dalt)

Yürek de yarası yarası da beşimiş meğer
Bir gece de bize de bin yıl oldu
Çağırdım komşularım da yanıma geldi
Kendisi gitti de hayal galdı galdı

Uçurdum guzumu boşumuş meğer, meğer of
Beş gün evelinden de düğünü gördüm
Yaradan mevlama mevlama da sığındım durdum
Gul Muhammed de yoramadı düşümü

Gaflet bastı kaldıramam başımı
Elinden aldırdım da yavru kuzumu
Çektiğim emekler emekler boşumuş meğer

Tr. 9. Mengi - Ali Taç (62) Anamur doğumlu, Sınamıç 1989. IX. 13.

Gide gide dutmaz oldu dizlerim
Ağlamaktan kör oluyor gözlerim
Gaba ağacın gürültüsü dalınan
Oğlanların eğlencesi yar ilen

Çiçekler içinde menekşe baştır
Güzeli gösteren göz ile kaştır

Tr. 10. Mengi Ali Taç (62) Anamur doğumlu, Sınamıç 1989. IX. 13.

Dosttan ayrı düştüm gezerim artık
Dosttan ayrılanlar gelsin yanıma
İniledi dağlar taşlar zarımdan
Yalan dünya senden bezerim galan

Çok çağırdım dost yanıma gelmedi
Gelip gözüm yaşını da silmedi
Atta küheylanda heves kalmadı
Düştü bir güzele nazarım galan

VII/1B kazetta Mut, Sınamıç, Alevi-Tahtacı falu, 1989.9.13

Tr. 11. mengi, Boba Ali Taç (62) Anamur doğumlu, Sınamıç 1989. IX. 13.

Ufacık taşlardan bina yapılmaz
Güzel sevmek ile dünya yıkılmaz

Ataş gondum yaylalardan gevene
Helal olsun nazlı yarı sevene
Nacak ('balta') vurdum katranın özüne
Nalet (Lanet?) olsun çirkinlerin yüzüne

Seyrangahım budur tahtın yücesi
Düldül atıdır da gamber hocası
Muhammet Mustafa'nın mihrac gecesi
Yedinci kat gökte aslan olan şah

Tr. 12. Ali Taç (62) Anamur doğumlu, Sınamiç 1989. IX. 13.

Uzun hava – ağıt havaları

Ben de gittim de beriden öte
Ağzımın çıktı bir kere hata
Ağaçsız palansız kugunsuz ata
Bahit çıkmayınca da gönül dosttan ayrılmaz eller, ayrılmaz

Ben gönlümü de havalara ağdırdın
Acel şerbetini de verdim kandırdım
Ak göğsünün üstüne de ezrailleri de gondurdum
Behiç çıkmayınca da gönül dosttan eller ayrılmaz

Benim gönlüm de şu koyunun postunda
Giydirip kuşatmak da muradımda kastımda
Teneşir tahtasının da üstünde, üstünde, üstünde of
Behey çıkmayınan da gönül dosttan ayrılmaz, gelin bacım ayrılmaz

Tr. 13. Sazlı semah Ali Taç (62) Anamur doğumlu, Sınamiç 1989. IX. 13.

- Sazlı semah: dd d- dd d- / dd t- ld t-

Tr. 14. Kına türküsü, gelin okşaması – Fatma Yıldırım (28), Sınamiç 1989. IX. 13.

Çattılar çatma aşını
Vurdular düğün aşını
Çağır gelsin gardaşını
Yaksın gızın kınası

Kız bacım kınan kutlu olsun
Söyle dillerin tatlı olsun

Aşağıdan gelir deve
Gevişini geve geve
Sanki ben de gelin mi oldum
Şu karşıkı yüksek eve
Kız bacım kınan kutlu olsun
Söyle dillerin tatlı olsun

Karşıda ark dolanıyor
Haydi biz de akalım mı?
Eller kınasını yakmış
Haydi biz de yakalım mı?
Kız bacım kınan kutlu olsun
Söyle dillerin tatlı olsun

Tr. 15. Gelin okşaması, Fatma Yıldırım (28) Sınamiç 1989. IX. 13.

Evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde
Ak tavuk yüksek evde
Kız bacım kınan kutlu olsun
Söyle dillerin tatlı olsun

Evlerinin önü kavak
Kavaktan dökülür yaprak
Eli kına yüzü duvak
Kız bacım kınan kutlu olsun
Söyle dillerin tatlı olsun

Tr. 16. nenni, Fatma Yıldırım (28) Sınamiç 1989. IX. 13.

Nenni anam nenni nenni, nenni
Uyusun da büyüsün nenni
Bebeğim nenni, nenni
Nenni anam da nenni

Tr. 17. (folyt.)

Nenni nenni nesi var

Uzaklarda halası var
Nenni, nenni
Nenni anam da nenni
Nenni guzum nenni

Nenni desem dağlar uyur
Dağlarda laleler büyür
Benim yavrum Şimdi uyur
Nenni yavrum nenni
Fatma Yıldırım, 28 yaşında, ilkokul mezunu,
Anamur doğumlu, Hacınuhlu- Sınamiç köyünden

Megjegyzések: a) Sarıkeçililer Anamur'da, göçebe halinde, b) Ankara'da Folk-Tur Derneği, c) Mut yöresi halk dansları ve müziği ile ilgileniyor

Yalnızcabağ, 1989.09.14

Tr. 18. Uzun hava (Sarı yayla), Mehmet Çay (66), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Sarı yayla - uzun hava, bozlak

Tr. 19. Salim Şimşek (42), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Lakodalmi dal

Baba kızın çok muydu
Bir kız sana yük müydü?
Kör olası emmilerim
Hiç oğlunuz yok muydu?

Refr. Gız anası, gız anası
Elinde mumlar yanası
Çağır gelsin öz anası

Yazıya bostan ekerler
Dibine suyu dökerler
Gurbete giden kız
Gözüne sürme çekerler
Refr. Gız anası, gız anası
Çağır gelsin öz anası

Elimi yuduğum arklar
Beli koyduğum dutlar
Ata bindik gidiyoruz
Silip süpürdüğüm yurtlar
Refr. Gız anası, gız anası
Nerde bunun öz anası

- Salim Şimşek 1946 doğumlu Yalnızcabağ köyünden

Tr. 20. Acem kızı, Davut Soysal (23), Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Acem kızı

Şahlanıp da düz ovaya çıkınca
Can telefi ediyor bil acem gızı
Seni seven aşık neylesin malı
Döker gözlerinden inci mercanı
Burnun fındık ağzın kahve fincanı
O kadar kibarsın bil acem kızı
Burnun fındık ağzın kahve fincanı
Can telef ediyor bil acem kızı
Davut Soysal, 1964 doğumlu

Tr. 21. Kız anası - Davut Soysal (23), Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Lakodalmi dal

Şu kışlanın kapısına
Nail oldum yapısına
Üç beş hain öldüreyim
Kilit vurun kapısına

Şu yüce dağ olmasaydı
Laleleri solmasaydı
Ölüm Allahın emridir
Bu ayrılık olmasaydı

Kara kazım is tutar mı?
Altın gümüş pas tutar mı?
Ben askerden gelmeyince

Nazlı yarım yas tutar mı?

Şu yüce dağ olmasaydı
Laleleri solmasaydı
Ölüm Allahın emridir
Bu ayrılık olmasaydı

- Uzun hava – Davut Soysal

Tr. 22. uzun hava, Mehmet Çay (66), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

uzun hava

Seher yeli... iş de derler erken, erken esene
Deli derler de sevdiğine küsene
Yar yanımda olup da derdin esene
Öldüğünde de sarı sual yoğumuş a gelin, Ah sürmelim, ey, ey

Bir keklik tünemiş de bizim boğaza
Menendi bulunmaz da durna ...
Bir daha sarılsak da baharda yazda
Ayrı düşer de belki yayla yolumuz a gelin, Ah sürmelim ey, ey

Of bizim yaylanın arılarını da arılar bozar
Çimenini çayırını da keklikler kazar, ah
Yaylam sende de üç güzel gezer
Bu güzelin hangisinde de gönül eyleyim, Ah sürmelim, ey, ey

Tr. 23. Yayla yolları – Salim Şimşek (42), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Aşıp aşıp gider yaylanın yolu
Sahile dayanmaz yaylanın gülü
Gayet güzel olsa da yiğidin yarı
O da binbir iki naz ile

Yağar yağmur ışılaşır sayları
Eli göçmüş bozulaşır daylağı
Allı gelin koç yiğidin eyleği
Allı gelin koç yiğidin eyleği

Tr. 23b. Bekir Torcu (40), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

uzun hava

Küçükken görmedim ana gucağı
Koç yiğit yatağıdır asker ocağı
Bir yiğit ölmeyilen söner mi ocağı
Atadan intizar aldım ağlarım
Gülüm gonca iken soldurdun felek

Ortaya attılar selvi dal gibi
Derimi yüzdüler sırma tel gibi
Ahabblarım gelmiş bakar el gibi
Atadan intizar aldım ağlarım
Gülüm gonca iken soldurdun felek
Ahirete yaralı gönderdin felek.

VII/2A kazetta Mut, Yalnızcabağ, 1989.IX.14.

Tr. 1. Kulak tuttum, Yusuf Karayer 1339 doğumlu 66 yaşında, Yalnızcabağ, 1989.IX.14.

Gulak tuttum dört köşeyi dinledim
Arkamızdan Garez koyvet ('dedikodu') çoğumuş
Çok yaşayıp minnetilen ölmeden
Az yaşayıp demler sürmek yeğimiş

Tr. 2. türkü, Yusuf Karayer (66) Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Yağar yağmur her dereler bulanır
İner gider deryasını dolanır
Bir güzel de dengini aranıp bulmazsa
O güzel de sebebine ilenir

Yağar yağmur ısılaşır sayları
Göçü getmiş bozulaşır daylağı
Taze gelin koç yiğitin eğleği
Gelinden usanmış kız ister gönül

Tr. 3. Történet a keklirkóI, Yusuf Karayer (66) Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Eski avcılardan çok meşhur biri dağa ava gidermiş. İki kekliği varmış, birisi taş taleğimiş. Birisi yavru tüleğimiş. Birini alır birini getirir kormuş. Bir gün birinin kafasını kedi kırçmış. Gelmiş bir bakmış ki kekliğin biri yok. Bu sefer söylemiş:

Goca keklik ötmez oldu yerinden
Kan kasavet kalkmaz oldu serimden
Eski dağdan bir silah ötse, ye
Yeni derdim eskilerin hey böğün ('bugün')

Goca keklik öter öter gağırılmaz
Yamacından yavru tülek çağırılmaz
Yuva yapıp her ana böyle yavru doğurmaz

Üç dirhem sıkıdan ürkmez palaz olmalı
Çifte gak guburaklı gabaca sesli
Devlet nefesli kuzgun leşli
Öyle bir palaza yanıp giderim

Biri de bir palazın kanadını çirpitmiş. Birisine varmış ya hu erkek mi, dişi mi demiş, o da demiş:

Aslını sorarsan kuşu başından
Üçbeş nikah geçmiş bunun başından
Gözleri sürmeli elleri kınalı
Öyle bir palaza eyi bak bakalım – demiş

Bakıvermiş, bakıvermiş, sevmiş, bir gün o palaz dişiymiş, yumurtlamış, kızışmış. Erkek dediydin bana sen neden bu dişiyi bana böyle yaptın?- demiş. Ülen serseri demiş, erkeğin gözü sürmeli olurmu, elleri kınalı olur mu? İşte dişinin olur böyle demiş. Sen bunu bilemedin mi? deyince kızışmış, ayrılmış, gitmişler. Hikaye bu kadar.

Tr. 4. Uzun hava – Sarı yayla, Mehmet Çay (66) Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Yağar yağmur, her dereler bulanır
İner gider de dünyasına dolanır
Bir güzel de arar dengini bulmazsa
Ah çeker de sebebine ilenir, a gelin, Ah sürmelimi, of

Yağar yağmur da ışılaşır sayıları
Göçü göçmüş da bozulaşır daylağı, ah ürkmez

Taze gelin de koç yiğidin eyleği, a gelin

Tr. 5. uzun hava, Davut Soysal (25) Yalnızcabağ 1989. IX. 13.

İnsan kısım, kısım da yer damar damar
Gözleri sürmeli de boyu kamer
Sevdiğin beline dayım kemer
Yakışır ince bel üstüne de sar beni beni
Ay, beni, beni severim seni
Sen de sev beni

Yatamam da hayal meyal düşlerden
Boyanamam gözden çıkan yaşlardan
Sevdiğim hovarda uçan kuşlardan
Her akşam, her akşam sor beni beni
Uy beni, beni severim seni, sen de sev beni (Davut Soysal)

Tr. 6. Nők: beszéltetés, szövegmondás, Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Tr.7 Mehmet Ütük (70)

Kayalar kayalar sarı kayalar – csak egyetlen sor

- Innen főleg nők énekeltek dümbelek kísérettel, Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Tr. 8. nenni, Kübra Uçar (55) Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Nenni diyelim de uyusun
Allah diyelim de büyüsün
Mevlam diyelim de yürüsün
Nenni kuzum, nenni, nesi, nesi

Dört göz ile beslemesi
Nenni kuzum nenni
Nenni nenni, neslenesi
Lokum ile şeker ile beslenesi
Nenni kuzum nenni nenni, A, kuzum nenni

Ninni diyelim de yürüsün

Allah diyelim de büyüsün
Ninni guzum ninni ninni
Nenni nenni neslenesi
Dört göz ile beslemesi

Ninni guzum ninni ninni
Lokum ile şeker ile beslemesi
Ninni gülüm ninni ninni

Nenni

Düğüşüm, düğüşüm, düğüşüm
Garazım düğüşüm, düğüşüm
Gara ineğim, düğüşüm, düğüşüm
Gara ineğim, a gızım, a düğüşüm
Kübra Uçar (55) okur- yazar

Tr. 9. Tehénfejéskor énekelt dal, Kübra Uçar (55) Yalnızcabağ 1989. IX. 14.

Kız seni anan mı verdi, baban mı verdi
Mısırdan kınan mı geldi

Altın tas içinde kınan mı ezildi
Sofrada koydum kaşığı
Sıçradım gittim eşiği
Kız anası hani bunun öz anası
Kız anası, hani bunun öz anası

Tr. 10. menyasszonysirató Fadime Taş (41), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Elime koymuşlar gurbet kınasını
Gözüme çekmişler gidem sürmesini
Ellerim kına, avuçlarım duvak
Uyan allı gelin uyan.

Ana döşeği döşenmedim
Baba kuşağı kuşanmadım
Ellerim kına, başlarım duvak
Uyan allı gelin uyan

Daha ben neyidim, anamdan ayırdılar
Kanadım kırdılar
Ellerim kına başlarım duvak
Uyan allı gelin uyan

Keklik gibi alamı düzmedim
Murad alıp eller gibi gezmedim
Ellerim kına başlarım duvak
Uyan allı gelin uyan, atıyor şafak
Daha yalvarayım mı?

Atım gelmiş, eğerlenmiş
Elim ulaşmaz eğer kaşına
Çağırın gelsin oğlan kardeşine
Tutsun atının başını

Getirin kız kardeşini silsin gözünün yaşına
Atım gelmiş kişner
Ordum gelmiş gelin ister
Kalk kardeş bana yol göster
Ellerim kına başlarım duvak

Tr. 11. Aşan bilir, Fadime Taş (41) okuma yok, Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Kına havası

Aşan bilir karlı dağın ardını
Çeker bilir ayrılığın derdini
Şu dağları aşam dedim aşamadım
Yol bulup koşam dedim, koşamadım
Yılgıyı bulam dedim bulamadım

Selvinin dalları boyumdan uzun
Yavrular gözüme bir salkım üzüm
Ortaya getirmişler sırma tel gibi
Ne bakarsınız gardaşlar el gibi

İşte geldim işte gidiyorum, yel gibi
Gardaşlarım gelmiş bakar kenarım da el gibi
Oynarken bunlar söylenir

Tr. 12. Emin Kuş - cigány gyerek, Mut doğumlu (1950), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

...Geldim

Ağam ben yandım

Paşam ben yandım, kurudum, kovaldım ellerin uğruna

Refr. İnce çayır biçilir?

Sular soğuk içilir mi amman

Bana yardım geç diyorlar

Yar tatlıdır geçilir mi amman

Tr. 13. Emin Kuş cigány gyerek – MUT doğumlu (1950), Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Gelme dostun çilesine

Ölmeyenin hali nedir dost, dost

Bu gönül de defnesine

(hosszú, gyanús, sok különböző...)

Tr. 14. beszéd, magyarázat

Tr. 15. refrénes dal = Tr. 12

Tr. 16. Sarı yayla türküsü, Emin Kuş cigány gyerek – MUT doğumlu (1950),
Yalnızcabağ, 1989. IX. 14.

Of, Sarıyaylam da seni yanlayamadım

Ala bahar tor iken of

Of yavru palazlarını de avlayamadılar

Sen de bu güzellik bende bu gençlik var iken, of, of of

Alırım ahtımı da goymam sende ... güzel

Sürmelim of of of a güzel of of

Of göçer yörükler de her goyaklar yurt olur

Of nazlı dost gitmiş de içerime dert olur

Senin ile bu ayrılıklar sineme dert olur, of of of

Alırım ahtımı da sende goymam a gurbet

Sunam gitmiş de yüreğime dert olur

Sivrisinekler de bir alıcı kurt olur, sürmeli of of (Muhammet Kuş) (p. 130.)

Tr. 17. Sarı yayla, Emin Kuş, majd Salim Şimşek is elénekle

Erzurum'dan çıktım da atım eşkirdir
Gönlüm de güzellere de katı düşkündür, düşkündür of
Sıfat hocası da gönlüm coşkudur gelin of

majd:

„Erzurum'dan” dallam, röviden: Salim Şimşek

VII/2B kazetta Mut, Yalnızcabağ, 1989.IX.14

p. 134
folytatás a VII/2B-ről („Erzuum'dan”)

Üç gündür of...
Sıfat kocasa da gönlüm coşkudur
Coşkudur...

- Karacaoğlan'dan bir parça. Eskiden söylenmezdi. Ben bunu Karacaoğlan'ın kitabından aldım havasını aynı söyledim. Bunu Zekeriya Bozdağ adında bir ozanın bandından öğrendim. Öldü mü, sağ mı bilmiyorum.

Tr. 18. Nenni, Hürü Demir (50), Dağpazarı 1989. IX. 17.

Nenni nenni neslenir
Kıbrısta atı beslenir
Nenni nenni kuzum
Nenni hu

Tr. 19. Bostancı, Hürü Demir (50), Dağpazarı 1989. IX. 17.

Dandini dandin das dana
Danalar girmiş bostana
Sür bostancı danayı
Yemesin lahanayı
Adı: Hürü Demir (50) Dağpazarı doğumlu

Tr. 20. Oğlum, Ayşe Tuncer (60) Silifke sátras

Al Ayşe'yi pazara mal taşıya
Uzun gitme pazara, uğratırlar nazara
Oğlum Ayşe'yi koy pazara, gay ('mal') taşıya
Oğlum gitme pazara uğratırlar nazara
Oğlumu ölmüş diyerler kendisi gitsin mezara

Tr. 21. Nenni = Tr. 23), Nadire Köse (41) – Selime Tunser (21) – Merien Tuncer (20)
Silifke sátras

Nenni nenni nesi var
Altından tası var

Tr. 22. Nadire Köse (41) – Selime Tunser (21) – Merien Tuncer (20) Silifke sátras

Ötme bülbül ötme bülbül
Derdi derde katma bülbül
Benim derdim bana yeter
Beni dertlere katma bülbül

Tr. 23. Gelin okşaması def-fel, Nadire Köse (41) – Selime Tunser (21) – Merien Tuncer
(20) Silifke sátras

Çattılar kazan taşını
Vurdular düğün aşını
Çağırın kız kardeşini
Uyansana allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Evlerinin önü kavak
Kavaktan öne bükülür yaprak

Elin kına başın duvak
Uyansana allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde
Ak sobalı yüksek evde
Uyansana allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Evlerinin önü yonca
Yonca çıkmış dam boyunca

Evlerinin önü ceviz
Sandıkta doludur çeyiz
Uyansana allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan

- Bu gelin okşaması

(Szavalás)

- 42 Giderim giderim yaylada keklük güderim
Yakmayın elime kına ben kınasız da giderim
Çekmeyin gözüme sürme, ben sürmesiz de giderim
Elim yuduğum arklar,
belimi verdiğim dutlar
İşte koydum gidiyorum,
silip sürdüğüm yurtlar
Kız anası kız anası
Gelsin kızın öz anası
Yaksın kızın kınasını

80 - bemondás:

- I. kadın: Ayşe Tuncer (60) –Silifke doğumlu, çadırılı olarak geçiyor Silifke’de
- II. kadın: Nadire Köse (41) – Dağpazarı doğumlu
- III. kadın: Selime Tuncer (27) – Dağpazarı doğumlu
- IV. Meriem Tuncer (20) – Dağpazar doğumlu
- V. Hafize Demir (23) – Dağpazar doğumlu

Tr. 24. Kız anası, Nadire Köse (41) – Selime Tuncer (21) – Merien Tuncer (20) Silifke
sátras

Baba kızın çok muydu?
Bir kız sana yük müydü?
Körolası emmilerim
Hiç oğlunuz yok muydu?

refr.: Kız anası, kız anası
Yok mu bunun öz anası?

Elimi yuduğum arklar
Belimi verdiğim dutlar
İşte koydum gidiyorum
Silip süpürdüğüm yurtlar

Hep giderim hep giderim
Yaylada keklük güderim
Yakmayın elime kına
Ben kınasız da giderim
Çekmeyin gözüme sürme
Ben sürmesiz de giderim

Refr.: Kız anası kız anası
Evinde mumlar yanası
Yok mu bunun öz anası
Yaksın kızının kınasını

Tr. 25. Karaman türküsü

Ankara'nın taşına bak
gözlerimin yaşına bak
Düşman önüm başkaldırmış
Şu feleğin işine bak

Tr. 26. Karaman havası

Karamanı kaldırsalar
Yerine de güzel doldursalar
Eski yarı öldürseler
Karamanın alt yanı taşlık
Cebimde yok beş kuruş harclık

Karamanın alt yanı kuyu
Kuyudan alınır suyu
Eski de yarım yeni de huyu

- Bununla oynardık

Tr. 27. Süpürgesi, Nadire Köse (41)–Selime Tuncer (21)–Merien Tuncer (20) Silifke
sátras

Süpürgesi yoncadan
Süpürgesi yoncadan
Gayet beli inceden
Gayet beli inceden

Ben seni esirgerim
Yerdeki karıncadan
Yerdeki karıncadan
Halep şaşırđı beni
Aşka düşürdü beni

Tr. 28. türkü, Nadire Köse (41) – Selime Tunser (21) – Merien Tuncer (20) Silifke sátıras

Çek deveci develeri
Yokuşa aman aman
Kar develeri birbirine
Sokuş aman aman
Develeri severler aman
Sen kimin yarisin
Her yanın oynak

Derem yüksek atamadı
Yorganı vay yorganı vay
Üşüdükçe çek başına
Yorganı aman aman
Aman develi sordum ay nereli
Çok sallama göbeği
Düşürürsün bebeği
Bebek girdi yaşına
Şapka ister başına

Tr. 29. sirató

Evler yaptırdım bucak bucak
Güzel sevdim kucak kucak
Elin gülü açmış
Benim güller kaldı tomurcuk

Tr. 30. sirató

Arpaların biçimiyle
Yörüklerin göçümüyle
Ağaçların açımıyla
Gelir Sarı Fatmam

Çalkan Karadeniz çalkan
Denizlerde olur yelken
Ben ayıyım derken
Yarimden uzak oldum
Desene gardaşım

- Bunlar ağıt, adı: Ayşe Tuncer

- szünet a lazettán

Tr. 31. Gelin okşaması

Tr. 32. – Kız anası

Baba kızın çok muydu...

Tr. 34. nenni

İncecik iğne misin nenni nenni nenni
İncecik iğne misin nenni nenni nenni
Aman nenni nenni
Uyutayım seni

Tr. 35. Develi

Çek deveci develeri

Konyalım
Hani de benim elli de gram pırasam
Bir mum yaksam Konyalı'mı aratsam yar yar, Konyalı'm yürü
Ah yürü yürü, vah yürü yürü fidan boylum yürü
Ellere yar vermem sevdiğim seni
Aldattılar oğlan beni vermediler seni.

Hani de benim elli de gram pastırmam
Yok mu benim arayanım soranım yar yar, Konyalı'm yürü

Ah yürü yürü, vah yürü yürü fidan boylum yürü
Uzun uzun saçlar süpürüyor yeri
Kız nişanlın geliyor, pencereden geri

Tr. 36. türküler

Lamba da

Lamba da şişesiz yanmazmış
İçinde ayar bakanmazmış
Çocuğum bana yar bulunmaz mı

Gel sarınalım yatalım
Bizi devriyeler basmadan
Yavrum devriyeler basmadan

İnce çayır

İnce çayır biçilir mi, soğuk soğuk içilir mi?
Aman ağam ben yandım, paşam ben yandım
Ellerin de köyünde anam eylendim kaldım
Yar askere gidiyor ağlayamadım
Karıncadır ismi tutar
Elin kızı yas mı tutar aman

Ağam ben yandım, paşam ben yandım
Ellerin de köyünde anam eylendim kaldım
Yar askere gidiyor ağlayamadım

Sarı çiçek

Sarı çiçeğim sarı
Sarıya konar arı
Sarıya konar arı
Hiç askere gider mi

Taze gelinin yari
Taze gelinin yari
Dola da gel Karaman'ı Konya'yı
Genç yaşında zindan ettin dünyayı

Tr. 37. türkü

Nerdeysen arayaydım bulayım, bulayım
Gökte isen merdivenler kurayım, Yar, yar, Konyalım yürü
Ah yürü, yürü, vah yürü, yürü Konyalım yürü
Aldattılar oğlan seni vermediler beni

Hani benim elli gram cevizim cevizim
Aman güleçtir benim yüzüm
Hele yüzüm, güleçtir benim
Gel sarılıp yatalım
Hele benim ilaçtır benim
Ayvalı da bizim dağlar ayvalı
Nazlı yarı ışsızlarda sarmalı (p. 133.)

VII/3A kazetta Dağpazarı, A kına gecesi elótt, 1989. IX. 17.

Tr. 1. Kız anası, Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

...a indim gidiyorum
Silip süpürdüğüm yurtlar
Kız anası, Kız anası
Evinde mumlar yanası

Yaktılar kazanları / ocak taşını
Vurdular düğün aşını

Tr. 2. Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

Çağırın gelsin mezar taşına
Uyan da gelin anası uyan
Uyan anam gülüşüme uyan
Evlerinin önü yüce
Evlerinin damları yerde

Tr. 3. Gelin ağlatma, Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

Mutlu değil gidişin
Sarıp soldu başın

İyi değil bakışın
Ağlansana kız ağlan

Tr. 4. menyasszonysirató, Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

Kız anası

Bahçeye bostan ekerler
Çiçeklerini sökerler
Köyün en güzel kızı
Gözüne sürme çekerler

Kız anası kız anası
Evinde mumlar yanası
Çağırın gelsin
Uyan da gelin anası uyan

- Adı: Zeynep Tekin (55) okuma/yazması yok, Kayseri Kutlu'nun Kemenli köyünden

Tr. 5. Nenni, Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

Burda annesi var
Gurbette dayısı var
Nenni kızım nenni nenni
Nenni dedim uyuttum
Nenni dedim büyüttüm
Nenni dedim nenni

Tr. 6. Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

Köyde olsa teyyare
Yar yandım aman
Kanadı ayrıç ayrıç
Ben kendime yar buldum
On parmağı kınalı
Bulsun başına çare

Tr. 7. ninni, Zeynep Tekin (55) Dağpazarı 1989. IX. 17.

Nenesi var

Bir küçücük babası var
Nenni nenni de nenni

Emmisi atlı, bubası da yar
Dayan yüreklerim dayan
Çam dalını beşik mi sandın
Kargalar yedik sıra anam mı sandın

Yedi sene bir çocuğa baktım
Minderin üstünden aldı da gitti
Nenni kuzum nenni
Emmisi atlı babası
Dayan yüreklerim dayan
Çam dalını beşik mi sandın

94- Elbeszélés. Bir gelinin 7 sene çocuğu olmamış. Göçüp giderken çam dalına koymuş, ordan da kargalar yemiş. Babası ata binmiş, emmisi yayan gitmiş. Arkasından aramışlar, bulamamışlar, varmışlar kargalar yemiş.

100. bmondás: Ayşe Taş (65) okuma yazması yok, Dağpazarı doğumlu

Tr. 8. Ayşe Taş (65) Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Evlerinin önü kavak Kaklıkın dişi keklik
Yedi çocuğun babası

(csak szöveg, ffi mondja):

Evleri pıtrak
Dağ başında oturak
Tokat atmam derken
Sen kızından da oldun
A gardaşım...

Tr. 9. İbrahim Kurt, (1318 doğumlu), Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Evleri görünüyor
Gömüldü yeri diyor
Çekilecek dert değil
Allah sabır veriyor

(szöveg)

Yavru şahin gibi
Kırat gibi tarlalarda besledim
Peki gönül böyle kalmaz uslanır
Uslanmazsa Allah oğlum demez

133, Adı: İbrahim (İbrahim) Kurt (1318 doğumlu), okuma yazması yok, nerde doğduğunu bilmiyor

Tr. 10. altató, nók Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Nenni nenni nar tanesi
Annesinin bir tanesi
Nenni nenni nari nana
Benim kızım gelin olur

- Çocuğum çok hasta vay
- Torununuz mu?
- Torunum çok hasta, yeni oldu

Ala çuvalımın da yakışığı
Atladı gitti eşiği
Eve de kodu kaşığı
Gelin Ayşem de mi huu huu

Tr. 11. Ayşe Belen (66), Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Evlerinin önü kavak
Kavaktan dökülür yaprak
Kavaktan dökülür yaprak
Elin kına yüzün duvak

Uyansana allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan
Evlerinin önü marul
Sular da akar harıl harıl

İnce bele sıkı sarıl
Uyan allı gelin uyan
Uyan da yastığa dayan

Tr. 12. Sille, Ayşe Belen (66), Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Kız gitti gece de gitti
Görmedim aman, aman aman aman
Acı tatlı sular da içtim
Ölmedim aman, aman aman aman
Hey sile sile çektiğim çile çile çile

Tr. 13. Ayşe Belen (66), Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Gelin de gelin gelin ne olur
Şahin döner de olur
Ah geliyor geliyor haşhaş gönleri
Girdim pınar yoluna
Kapladı a velven(?)
Ölüyorum, yanıyorum, yandırma gelin beni

Tr. 14. Ayşe Belen (66), Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Ördek isen göle gel gelin gelin
Şahin isen çöle gel aman
Şahin isen çöle gel aman
Hakikatlı yar isen gelin gelin
El öptüğüm yere gel aman
El öptüğüm yere gel aman

Tr. 15. Nenni, Ayşe Belen (66) Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Nenni kuzum nenni, nenni
Nenni nenni neler ister
Albaşlı gelin ister
nenni derken narin olur
Benim kızım gelin olur

- bemondás

Tr. 16. uzun hava, Mehmet Tiryaki (53) Alacam köyü-ból, 1989. IX. 17.

Erisin dağların karı erisin
Seller insin düz ovayı bürüsün
Hele bürüsün
Türkmen kızı yaylasına yürüsün

Akkuzular melesin de gidelim

Üç gün oldu bizim eller göçeli
Beş gün oldu Cihan suyu geçeli
Hele geçeli
Önü önlüklü yüzü peçeli
Hanım kızlar yürüsün de gidelim

Methederler Karamanın elini
Köprüsü yok geçemedim selini
Hele selini
Kervan yaylasını, perçem belini
Lale sümbül bürüsün de gidelim

- Uzun hava Karacaoğlan'a ait Mut yöresinden. Mehmet Tiryaki (53) okuma yazması var, Mut doğumlu Alaçam köyünden, Dağpazarından evli

Tr. 17. Uzun hava Konyából

Şerife Hanım – Sille Çukurbağ

Şerife hanım aman su doldurur
Dereden aman aman
Dereden aman aman
Kıstırmışlar her yanları görünmüyor
Dereden aman aman aman
Amanın aman

- Mut yöresinin türküsü, Karacaoğlan'dan. Şerife hanım oyun havası, Kadınlar eskiden (affedersiniz) Orta kadını olurdu, bu havanın önünde göbek atardı

Tr. 18. uzun hava

Bu Sille'yi aman gece geçtim görmedim aman aman aman, amanın aman
Acı da tatlı aman sular içtim
Ölmedim aman aman aman, amanın aman
O Sillenin haydi çelenisi kamıştan aman aman aman, amanın aman
Konya'nın da kızları
Haydi parmakları gümüşten aman, aman aman aman

A canım aman

Bu Sille türküsü Konya havalisinden
Alaçam'da söylenir
Dağpazarında da söylenir
Mut yöresinde söylenir

- Bu türküde geçen Sille neresi olabilir acaba?
- Konya'nın semti.

Tr. 19. uzun hava (Karacaoğlan), Mehmet Tiryaki (53) Dağpazarı, 1989. IX. 17.

Of Halaydır da deli gönül, halayı
Alıcı kuşlar da yüksek yapar yuvayı
Türkmen kızı da atıvermiş mayayı
Çekip gider de yaylasına bir gözleri sürmeli
Sürmelim hey sürmelim hey

Ulamanın da suyu soğuktur derler, geçilmez
Navdalılar da köpekli olur, geçilmez
Dağpazarında da yosma çok olur, seçilmez hey
Çek gidelim de nazlı yarım yaylaya, yaylaya hey, a canım, hey

- 400, Karacaoğlan'dan bir uzun hava, adı: Mehmet Tiryaki, Türkmen kızı türküsü de Karacaoğlan'dan. Ezgisi burada düğünlerde söylenirdi, kendimiz söyledik bilahare kitabı elimize geçtiğinde aynı şeylerin yazıldığını gördük.

VII/3 kazetta Ortaköy, gyűjtés Abdal cigányoktól, 1989. IX. 17.

hangszeres darabok

Tr. 20. beszélgetés

Tr. 21. Akboya, Karaboya

Tr. 22. Yaktım mangalımı

Tr. 23. Gullar olam

Tr. 24. Kara kuş

Tr. 25 – csak belekezd

Tr. 26. Hanım Ayşe

Tr. 27. Eski yayla yolları

Tr. 28. Aslan karam

Tr. 29. Portakal zeybek

Tr. 30. Koşma

Tr. 31. Aslansın sarım

Tr. 32. Cezayır

Tr. 33. Gelin okşaması

Tr. 34. Kerem (p. 137.)

Tr. 35. Kasafet

Tr. 36. Kesi bağları

Tr. 37. Hangolás

Tr. 38. Kozandağı (p. 138.)

- itt megszakad a felvétel

VII/4A kazetta Dağpazarı, 1989. IX.16 este

Tr. 1. Sarı yaylam, Emin Durmuş Yapıntıból (50), Dağpazarı 1989. IX. 16. este

Soğuktur, da içilmez, içilmez

Kovar deresi de coşmuşda a gülüm geçilmez, geçilmez

Aralıp yaylasında da bir çift güzel var

Biri birinden seçilmez seçilmez ay, ay, ay

Hani senin güzelin de

Of, Sarı yaylam da seni yaylayamadım da alamam ah kel
Aldı avcı palazım da avlayamadım da kekliğin tüyleri kel
Sen de güzellik te bende de gençlik var iken of of
Alırım ahtım da koymam sende
Hay gelin hey hay gelin hey gelin hey hey

- İsminizi söyler misiniz?

- Evet bu bandı dolduran MUT Yapıntı köyünden Emin Durmuş. Dağbazarı köyünde toplamış şu bandı dolduruyoruz hepisinden özür dilerim belki yanlış söyleyebiliriz.

- şarkı, davul zurna eşliğinde.

Tr. 2. Emin Durmuş Yapıntıböl (50), Dağbazarı 1989. IX. 16.

Gel canım, gel gülüm
Seni sarayım canım
Vur davulu, vur davulu
Kız oğlanı sevmiş, dünya malı neylesin

- Adınız söylemişsiniz?

- Klarnetçi Halil Örs (48)

- Davulcu Sıtkı Yeşbek (34)

- Kemenci Halil Ayan (28) Ortaköy

Tr. 3. Gelin okşaması (ağır okşaması)

Çattılar ocak taşını
Vurdular düğün aşını
Vurdular düğün aşını
Çağırın gelsin anasını
Çağırın gelsin babasını ah
Yaksın eline kınasını vay
Yaksın eline kınasını oy oy

Evlerinin önü söğüt
Evlerinin önü de söğüt
Atalardan kalmış öğüt vay
Atalardan kalmış öğüt of

Eli kına başı da duman

Eli kına başı da duman
Uyansana allı gelin uyan oy oy
Uyansana allı da gelin oy

- Bu neydi?
- Kına havası, okşama, gelin okşaması
- Düz ok şeyi var, kınası var

Tr. 4. (Dúdolva az ağır okşaması)

- Bi de böyle kına havası var tabi olur. Bu ağır, öteki hızlı okşaması.
- Seri şekilde olacak. Bir kına okşamaz daha var öteki ağır, bu seri

Tr. 5. Hızlı okşaması (klarinéton)

- ...benim canım vay vay mesela uzaktan çıkmış oluyor. Mesela sarı yaylam, ondan sonra bi de buranın gelenek uzun havaları var. Onları odada yapalım

Sarı yayla dúdolva + beszélgetés

Tr. 6. müzik

1989.09.17 reggel a kehve-ben

Tr. 7. ilahi

Bir gün, bir gün
Can ipiniten önünden seren kirman ular ular bir gün
Sulu sulu yarcığlan önünden
Açılan gül açılan gül solar solar bir gün

Gül dalında gül dalında tiken yarar
Tiken tiken güle vermez zarar
Tura tura saçını baştan tarar
Saçlarını yolar yolar bir gün
Kudret koçunu koynuna katılmış seyreder oynuna
E gel e gel kolların boynuna
Habersizce dolar dolar bir gün

Dünya ona bir gün harap

Ne bülbül kalır ne bırap
Rız bahçede kalan tura tura
Gözlerini gözlerine dolar dolar bir gün

Acı tatlı yenmez olur
Yalan gerçek denmez olur
Taş yerine dönmez olur
Hep kesilir hep kesilir sular sular bir gün

- deyip kesti bunu da söyleyen Mut'un Güme köyünden Kara Osmanoğlu İbrahim (75) onbaşının hediyesidir. Güme de dağın Mutun Güme köyünde. Buna ilahi derler. Başka tür yok.

Sarıkeçilik yürükök sátra Dağpazarı környékén, 1989.09.17

Tr. 8. Uzun hava (kaval) İsmail Bacak (57) Dağpazarı környékén, 1989. IX. 17.

bemondás: Mut'un Diştaş köyünden İsmail Bacak (57). Bu eski bildiğimiz Osmanlı devrinden kalmış uzun hava. Sözleri pek çok ama bunlara anlatamayacağım. Bu semahları anlatmayla bitmez. Bunu bahar mevsiminde göçünü, koyunların çekimi. Yaylaya varınca çayırdaki koyunlarının dindirmesi ve suya inip te çıkartması bunların bi sürü var fakat bizim bunu daha bilgili adamımız yaylada Daşkent istikametinde, ondan almışız bir parça duyduğumuz kadarını anlatabiliyoruz.

Tr. 9. Zeybek havası - kaval

Tr. 10. Boğaz havalardan Deli kız – kaval

Tr. 11. Buna deli kız derler, deli kız. Bir deli kıza bir oğlan aşığıymış. Deli kız bir oğlana aşık olmuş. Künde çıkar semtine bir taşın başına bu oğlan beni alsın diye. Orda türkü çağırırmiş boğaz havası bu da bu yani deli kızın aşkı.

Tr. 12. Bu da güllüğü duvarın çanıymış. Boğazın gıldırgısı.

- Düğün dernek güleşlerde şimdi yeni müzik üzerine gidilir oldu bu. Eski devirden gitmiyorlar gayrı. Bizlerde de öyle şimdi oraya döndüler yani. Zaten şimdi düğünlere mevlut üzerine gidiyor islami üzerine gidiyor. Şimdi bu eski dümbelek, kaval, keman, dümen çalma bunlar hemen hemen kalkıp gider. 1950'de bitti bu keman, kaval, güleş bunlar 1950'den beri çok nadir, az görülür oldu. Bu yeni alıcı cihazlar çikalı beri. Televizyon çikalı radyo, teyp çikalı o havalar Osmanlı havaları pek tanınmaz oldu gençler yanından eskiler biliyorlar.

- Acaba biliyormusunuz eskiden bu düğünde ne tür havalar
- Eskiden avşarlı oyunları, zeybekler, boğaz havaları çeşit çeşit havalar vardı. Fakat şimdi yeni nesil bilmiyor, ancak ihtiyarlar biliyor.

Tr. 12. kara/sarı tutuklu (kaval)

- Buna arkası kara tutuklu diyoruz. Bir kız iki tutuk almış. Birisi arkasında siyah birisi sarı. Buna sarı tutuklu kız diyor aşık olmuş bir genç kavalcı çalıyor.

Tr. 13. Arkası kara tutuklu diyor (kaval)

Tr. 14. boğaz havası bu Tr. 14.

Tr. 15. Bu da Türkün Cezayirdan kurtuluşu, kurtuluş havası (kaval)

kurtuluş havası

boğaz havası

- Türk kurtuluş şenliği yapıyor Cezayir'de.

Tr.16. Bu da Konyalı'nın diğer bozlağı (kaval)

- Bak, bu koyunu suya inme havası şöyle bir köye iki çoban durmuş. Birisi yeni durmuş, birisi eski durmuş. Eski duran. Yav, 5 senedir gidiyorum ben bu koyunu fakat ben koyundan bir şey anlamadım demiş. Öteki de yav nasıl anlaman güttüğün koyun ne. Ben istediğim gibi kavalla dönderdim demiş. Dönder idin döndüremezdin ittaya gitmişler. Pekala koyuna tuzu vermiş adam suya yıkmış döndürürüm ben bunu döndüremem itta etmiş gelmiş döndürmüş. Daha ötelere de anlatılmayacak kara kadın var anlatılmayacak hikayeler var bunun ya fakat oraları gerekli olmaz.

- Bu koyunu suya döndürdüğü havayı bi çaliverin mi?

- Çalarım canım

Tr. 17. (kaval)

Koyunu suya döndürdüğü havayı

Tr. 18. (p. 141.) Konyalı, Dağpazarı lagziban a zenekar játszik, többen táncolnak

Konyalı

VII/4B kazetta Dağpazarı, lakodalom, zenekar tánc alá játszik a ház előtt, 1989.IX.16

Tr. 18. Konyalı (müzik)

Tr. 22. ének + zkar

Onikidir aman aman şu... vay vay
Bilemedim aman benim yarim hangisi vay vay
Bilemedim emmim benim yarim a canımda hangisi vay

Tr. 23. Sallama (zenekar) – ham çökelek

Tr. 24. Konyalı (zkar)

Tr. 25. Kurban olam (zkar) + ének alig hallható

Tr. 26. vegyes dallamok

Lorki (halay)

150 - ...geldi gelin kınası (müzik)
+ beszélgetés

Tr. 27. Onikidir imanım, ének + zkar

Tr. 28. Oduncular kısa keser odunu (müzik)

Oduncular kısa keser odunu odunu
Oğlak küçük kız kaldırır budunu
Sarım sarım aslansın yarim yarim
Gel sarılalım yarim yarim

Sen küçüksün yarim
Of of armudun dalında kabak pişer mi pişer mi
Kocasız avradın karnı şişer mi sarım
Aslansın sarım gel sarılalım yarim

(+ müzik) zkar, kaşık, ének

- Bu neydi

- Ay doğar avşar gider kızlar Maraşa gider - türkü

- Konyalı
- Urfaniyem
- Kına havası

Tr. 29. Cezayir

Tr. 30. Çiftetelli

Tr. 31. Emine türküsü (új - p. 142.)

Tr. 32. Kızlar Maraş'a gider (új)

Tr. 33. Konyalı

Tr. 34. Urfaniyem (serbest)

Tr. 35. Kına havası

Tr. 36. zkar játszik (p. 143.)

VII/5A kazetta Ortaköy, 1989 IX. 17.

szóló hegedű

Tr. 1. türkő, Elif Say (55) írástudatlan, Çukurbağból 1989 IX. 17.

Keklik gibi kanadım süzmedim
Murad alıp doya doya gezmedim
Bu yazıyı alnıma kendim yazmadım
Alnıma yazılmış bir kara yazı
Kader böyleymiş ağlarım bazı

- Bunun adı keklik türküsü. Adım: Elif Say (55) okuma yazmam yok. Mutun Çukurbağ köyünde doğumluyum. 12dir imamı – arz eylemiş zeybek – fındık – keklik

üres a szalag egy kisebb ideig

Tr. 2. Keklik, a zenekar **Ortaköyben, este**, 1989. IX. 17.

Keklik

Yar, yar, yar, yar
Nerden gelirsin de kurt kalesinden
Ne gezersin de aşkın belasından
Hay de yavrum de yavrum hey kekliğim hey

Kekliği düz ovada avladım
Kanadına sarılıca bağladım
Şıkıdık mıkıdık şıkıdık mıkıdık oynadım

Buyurun arkadaşlar da davarım var benim
Herkes kesesinden yesin içsin saltanatım var benim
Aslı yok yaylasında 1500 koyunum var benim
Hey kekliğim hey hey

Kekliği düz ovada avladım
Kanadına sandalına bağladım
Şıkıdık mıkıdık şıkıdık mıkıdık oynadım

Tr. 3. Köroğlu Mehmet Keskin (60) Ortaköy, 1989. IX. 17.
Köroğlu

Ot gibi göğe ulaşsın
Kara bulut gibi göğe ağarsın
Sulu yağmur gibi yere yağarsın
O yar benim değil ne çok bakarsın
Ben senin kahrını çekemem gönül
Ben senin derdini çekemem gönül

- Mut Selamlı köyünden Mehmet Keskin'den dinliyorsunuz, bu söylediği türküydü.

Tr. 4. zkar + ének, Ortaköy, 1989. IX. 17.

Izdırapla inlerim
Ağlamakmış kaderim
Yazım kara yazılmış
Neden yazım karaymış
Neden bahtım karaymış
Ağlamakmış kaderim

Neden bahtım karaymış
Neden yazım karaymış
Neden bahtım karaymış
Izdırpla inlerim
Ağlamakmış kaderim
Yazım kara yazılmış

- Bu türküydü. Mendili yudum arıttım

Tr. 5.

Uzun hava

Güzel ne güzel olmuşsun görülmeyi görülmeyi
Siyah zülfün tel tel olmuş aman aman örülmeyi örülmeyi
Mendili yudum arıttım gülün dalında kuruttum
Adım neyidi unuttum aman aman sorulmayı sorulmayı
Çağır oğlan çağır taş düyerden ağır
Yiğit sevdiğinden soğur aman aman sarılmayı sarılmayı

- próbálgatás

Tr. 6. arabesk-szerű, új, slágeres

Kederli günlerimde arkadaş oldun bana
Kederli günlerimde arkadaş oldun bana
Ne güzel anlaşırken şimdi ne oldu sana
Ayrılmaksa maksadın istersen ayrılalım
Barışmaksak maksadın hadi gel barışalım

Tr. 7. Şeker oğlan, türkü

Aman şeker oğlan yandım şeker oğlan
Anasına darılmış damda yatan oğlan

Çukurbağ, délután a düdükössel 1989. IX. 18.

- az előző dalhoz: Kız evine şafak cümbüsü yapan delikanlılar söyler bunu

Tr. 8.

Şafak söktü yine sunam uyanmaz
Hasret çeken gönül derde dayanmaz
Çağırırım sunam sesin duyulmaz

Tr. 9. (kaval) – kına havası

Tr. 10. (kaval) – koyun sulama havası, Çobanlar genellikle kavalla çalışırlar

Tr. 11. (kaval) – uzun havayı çalmak zor değil, ama alışkın olmak lazım

Tr. 12. Sille dallam, sazzal

Aman bu sileden aman da geçti özledim annem annem annem annem annem
Ağlama gül tatlım yavrurum sıla düştüm ölmedim annem annem annem annem annem
Aman bu silenin ay ufacık haşları annem annem annem annem annem, taşları annem
annem annem annem annem

Acı kalem olmuş aman yazıyordu kaşları alev alev alev aman annem, kaşları alev alev
alev annem annem

- Mustafa Çetin (1945) Çukurbağ köyünden

Tr. 13. Karacaoğlan, Mustafa Çetin (1945) Çukurbağ köyünden 1989. IX. 18.

Bülbül havalanmış yüksekten uçar
Has bahçe içinde gülüm var deyi
Seni seven yiğit yarinden geçer
Güzeller içinde yarim var deyi

Ben seni sevmişem, sen de sev beni
Mevlam bir kararda koymaz insanı
Belki bir gün olur ararsın beni
Şuralarda bir garip yarim var deyi

- Bu Karacaoğlan (p. 145.)

VII/5B kazetta Çukurbağ, 1989. IX. 18.

(csak szöveg, ének nélkül: Cennet Taş)

Tr. 14. Cennet Taş

Bahçede gürgen dalı
Dibinde buldum yarı
Ben söyleyim sen dinle
Başıma gelen hali
Size buna yorumu vermeye geldi
Bu kirli çemberli kari

- Adım: Cennet Taş (csak szöveg)

Ben bir dertliyim
Fakir olunca kimselere vermedim kılımı yoğumuş
Çifte acılar verdi de mesellene de ne dersen de
Mesela bir olay karşısında
aklına geleni söylüyor
Çay getirdiler, kaymakamın karısında içerken çıkmadı
Ben de
„Bu dağların barısı
İniyleyen arısı
Neden arabanın içinden çıkmaz
Bu kaymakamın karısı” dedim

(saz)

Tr. 15. Sarı yayalam – bozlak / uzun hava, Mehmet Çetin (55) bağlama, ének

Sarı yaylamda seni yaylayamadım kaniken
Yavru palazımda avlayamadım duriken
Sende bu güzellikte nbende gençlik var iken of of
Alırım atımı da koymam sende sevgilim of, Sürmelim

Halayısın de deli gönül halayı
Türkmen kızı da katerlemiş mayayı
Alıcı kuş ta yüksek yapar yuvayı of of
Alır gider de bir göçleri sürmeli oy oy, Sürmelim

- Mehmet Çetin (55) Çukurbağ köyünde doğdu. Bunun ismi „Sarı yayla” –uzun hava, aslında bozlak diyorlar. II söylediğim „Türkmen kızı” türküsüydü

Tr. 16. Mehmet Çetin (55) bağlama, ének, Ovacıkban is van valami hasonló

Kullar olam

Kullar olam haydi seni doğuran anaya, anaya vay vay
Süt vermişler haydi senin gibi sunaya aman aman
Ah aman aman, ben dayanamam
Çokça da içtim, kafalarım duman

Altın bağlar aman başındaki yazmaya, yazmaya vay vay
Kalk gidelim aman usuldan gezmesem aman,
Ah aman aman, ben dayanamam
Çokça da içtim, kafalarım duman

Tr. 17. Mehmet Çetin (55) bağlama, ének

Kasafet

Yıkamadım kasavetten ey ey meraktan
Aşka ateşi çıkmaz oldu yürekten vay
Bitti mi ola bizim evin söğütü
Biz giderken yaprağı gürüdü vay vay
Ülker dağki orta yere, tam oldu
Uyku bastı ela da gözler kan doldu

- Kasavet mi? Evet.

- Urfani çalar mısın?

Tr. 18. Urfaniye, Mehmet Çetin (55) bağlama, ének

Varın söyleyin de Urfani'ye yarini ünlesin
Ömrü aman aman aman aman
Çözemedim de göğsünün düğmesini kuzum, a kuzum
Usul bas kunduranı da, yer incinmesin a kuzum
Tara zülüflerini, teli incinmesin yarim ey

Karşıdan karşıya da kurarlar talfarı
Ömrüm aman aman aman aman
Aradan kaldıralım da kasaveti, gamları kuzum a kuzum
Hatıra geldikçe an bazı kuzum a kuzum

Şaşar bildiğinden kul bazı bazı yar ömrüm hey

- Gelin okşaması sazlarla sözlerle de söylenir. Bir tek makamı vardır

Tr. 19. Gelin okşaması, Mehmet Çetin (55) bağlama, ének

Evlerinin önü kavak
Kavaktan dökülür yaprak
Kavaktan dökülür yaprak
Elin kına başın duvak
Uyan allı gelin uyan
Uyanmazsan gül yastığa dayan

Çaktılar ocak taşını
Vurdular düğün aşını
Vurdular düğün aşını

Çağır gelsin kardaşını
Yaksın kızın kinasını
Yaksın kızın kinasını

Evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde
İğdenin dalları yerde
Alt tabanlı yüksek evde
Gelin oldun gelin oldun

- Adı: Mehmet Çetin, Mut'un Çukurbağ köyünden

Tr. 20. türkü, Mehmet Çetin (55) bağlama, ének (rádióból tanulta)

Yüzü şirin sözü şirin bir yarin
Akli soğuk taşı yaya bağlandım

- Bu bir türkü

Tr. 21. türkü, Mehmet Çetin (55) bağlama, ének

(Konyalı'nın ritmi çalındı)

Tr. 22. Hanım Ayşe, Mehmet Çetin (55) bağlama, ének

- Buranın ayrı bir tezenesi yolu (Mesela İç Anadolu Konya) Doğu Anadolu uygun değil. Bu buraya ait. Ritmi duyup öğrendim. Hanım Ayşe – yöresel ritim böyle, Adapazarı'na bağlı bir yörenin türküsü (p. 146.)

Tr. 23. Sarı yayla ritmi, Mehmet Çetin (55)

furulyán a Sarı yayla dallam (már az autóban)

Tr. 24. türkü, furulyán egy dal

Tr. 25. türkü, furulyán egy dal (p. 147.)

VIII/1A kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Aşık Nurşah, 1989. XII. 23.

(A VIII. kazetták részletesebben a feket füzetben)

Adatközlő: Durşen Mert (35) alias Aşık Nurşah, Eskişehirben élő aşık, Mansur ismerőse.

Tr. 1. bemondás, beszélgetés az aşikokról

Tr. 2. kına gecesinde, amikor behennázzák a menyasszonyt

Tr. 3. nenni

Tr. 4. yas

Tr. 5. yas – kına gecesinde (rövid)

Tr. 6. ağıt (sazzal)

Tr. 7. yas

Tr. 8- 9. Değiş, ağıt (kara sevda) + beszéd

Tr. 10. yas

Tr. 11. eğlence havası

Tr. 12. eğence havası (p. 148.)

VIII/1B kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Aşık Nurşah, 1989. XII. 23.

Tr. 13. = 1A/420 (eğence havası)

Tr. 14. eğence havası

Tr. 15. eğence havası

Tr. 16 - 17. Çorum havası

Tr. 18. bozlak - ének nélkül

Tr. 19. bozlak – uzun hava

Tr. 20. kına gecesi – érdekes változat

Tr. 21. nenni / yas

Tr. 22. nenni (saját)

Tr. 23. eğence havası - yeni

Tr. 24. Kız anası (p. 149.)

VIII/2A kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Aşık Nurşah, 1989. XII. 24.

Tr. 1 Kına gecesindeki

Tr. 2. eğence havası

Tr. 3 Çeşme

Tr. 4 Kara çadır

Tr. 5. Sabahın seher vaktinde (most találta ki a dalt?)

Tr. 6 Barak ezgi

- 270: = Tr. 5.

- 300: ---

- 327 (= VIII/1A-247)

- 344 Aşık ...'dan

VIII/3 kazetta Ankarai lakásunk (Farabi s.), Nezaket Ergüllü, 1990. IV. 20.

A kapuséknál a böjt utolsó napjaiban pár dalt énekelt a kapus anyukája Nezaket Ergüllü (65) Yozgatból. május 5- én folytatódott a fölvétel UHER magnóval. Selvi Çelikkaya (35) Yozgatból és a szomszéd kapus asszony Gül Demirbağ (27) Amasyából csatlakozott a nénihez. A két fiatalasszony sokat táncolt, főleg halayt. Nezaket néni az Araboğlu dallammal kezdte, de a szalag végén siratót is énekelt a szomszédasszony, majd az öreg néni. (Részletesebb adatok a nagy fekete dossziéban „még nem tisztázott török dalok”), felvétel: UHER VIII/3 és VIII/3+

M/1A kazetta Acıpayam, Alattin köyü, Ümmühan Şemsi + + Aziziye köyü

Ümmühan Şemsi (62) Afyon, Sincalı, Akçaşar köyü

Nöi dalok

Bir taş attım sarı saza
İndi gitti süze süze
Boynu kara dilli de kıza
Gittiğim gitmemek için mi?

Evlerinin önleri taşlık
Taşlığa düşürdüm beşlik
Gidip gider kahpe de gençlik
Olmalı kızlar güzel olmalı

--

Hasta döşek döşek yatan ben olam
Orta boylarına kurbanlar olam
Su koydum tencereye yar geldi pencereye
Pencereden el olmaz gel yarim içeriye
Hoppa şingil yar şingil, şingil yar şingil
Hoppa şingil yar şingil da maşallah

Harman yerlerini sildim süpürdüm
Basma döşek gelen gelin getirdim
Basma döşek gelen gelin getirdim
Karanfil kurutmadım yar seni unutmadım
...saçım var üstüne gül kokladım
Hoppa şingil yar şingil, şingil yar şingil da maşallah

Evlerine gide gele yol ettim
El kızını ben kendime yar ettim
El kızını ben kendime yar ettim
Su koydum tencereye yar gelmiş pencereye
Pencereden el olmaz gel yarim içeriye
Hoppa şingil yar şingil, şingil yar şingil da maşallah

Çantalarda can taşılır ney ney ney
Vurdular düğün aşını ney ney ney aman
Yaktılar da sen başını ney ney ney ney
Kız anan gızın gutl' olsun ney ney ney aman
Geçimin baldan tatlı olsun ney ney ney ney

Ana hamama vardın mı ney ney ney ney
Yunduğum yeri gördün mü ney ney ney aman
Yol kıymetin bildin mi ney ney ney ney
İşte ayrıldım gidiyorum ney ney ney aman
Sılayı terk ediyorum ney ney ney aman

Neler attım fesine ney ney ney ney
Gider yolun kıyısına ney ney ney aman
Haber verin dayısına ney ney ney ney
Kız dayısız gelin mi olur ney ney ney aman
Gelin olsa melin olur ney ney ney ney

Atladı çıktı yeşile ney ney ney ney
Zıpla da dal karşıya ney ney ney aman

Kızları ver yakışana ney ney ney ney
İşte ayrıldım gidiyorum ney ney ney aman
Sılayı terk ediyorum ney ney ney aman

--

Han başı da serçeler ayağında nal çalar
Han başı da serçeler ayağında nal çalar
Gece gelme gündüz gel bizim köpek parçalar
Yanar yanar Yaşar
Dilli idi dilber idi karakolda şaşar
Dilli idi dilber idi karakolda şaşar

Tarlaya attım saban çek çek değil mi baban
Tarlaya attım saban çek çek değil mi baban
Jandarmalar geliyor kurtar aman muhtar ağam
Yanar yanar Yaşar
Dilli idi dilber idi karakolda şaşar
Dilli idi dilber idi karakolda şaşar

Hükümetin üst katı çekin binelim atı
Hükümetin üst katı çekin binelim atı
... Ömer
Yanar yanar Yaşar
Dilli idi dilber idi karakolda şaşar
Dilli idi dilber idi karakolda şaşar

--

Ay mı doğdu gün mü doğdu geceden
Şavkı vurdu gitti... bacadan hey
Ayrılıp da gelin senin kocadan

Anana da yaptırdım döşek demedim
Kahpe feleğine baş eğdiremedim
Çifte kumruları eş edemedim

BURDUR, Aziziye köyü folk ekibi – boğaz havaları

Limonum sulandı yine midem bulandı
Kırılasi kollarım hay gelin o boynuna dolandı

Limonun çiçeği/bir yol verdin geçeyim
O yar bana darılmış ay gelin/zehirler mi içeyim

--

Ak koyunum yüz olsa
Güttüğüm yerler düz olsa
Ben koyunu güderim
Arkadaşım kız olsa

Kalede yılan öter
Dibinde güller biter
Esmer yarin koynunda
Çiçekli meyva biter

Tabancamı doldurdum da atmıyor
Yarım çıkmış karşıdan da bakmıyor
İkimiz de bir boyluyuz bir denkte
Doyulur mu sarılıp da yatmaya

cura: boğaz-

Kadriye Subakan (30) Denizli, Acıpayam, Alattin – (Mansur testvére)

Nöi dalok

Deveci deveci develerin kuşanmış
Gıvgıdı kuşak kuşanmış unum yok
Tuzum yok sana verecek kızım yok
Deveci deveci develerin kuşanmış
Gıvgıdı kuşak kuşanmış yağım yok
Tuzum yok askere verecek kızım yok

Yüzüğüm var al taşlı aldığı mavi taşlı
Gitti yarım gelmedi gözlerim ondan yaşlı
Haydiri nina ninam kızımı nina ninam

Geline bak geline tel dolamış beline
Düşmüş sarhoş eline yazık olmuş geline
Haydiri nina ninam kızımı nina ninam

Fistanım yeşil olsun parası peşin olsun
İstemiyom zengine ille sevdiğim olsun
Haydiri nina ninam kızımı nina ninam

Cevizim kovuk kovuk alırım doyuk doyuk
Yardan selamlar gelmiş...buzdan soğuk
Haydiri nina ninam kızımı nina ninam

Yeşil de yeşil kuşan yeşil çimene düşen
Acep ıslah olur mu senin pesine düşen
Haydiri nina ninam kızımı nina ninam

Kaşığı aldım oymadan ağzıma koymadan
Bize mi gelmiş ayrılık ben yarime doymadan
Haydiri nina ninam kızımı nina ninam

--

Bağlama beni organlara
Ben varıyorum oğlanlara

Amanın kasap kör olası kasap
Gel bizim eve görüşelim hesap

Bağlama beni zincirlere
Ben varıyorum zenginlere

Amanın kasap kör olası kasap
Gel bizim eve görüşelim hesap

-

Dağda da davar güderim
Emineme selam ederim
Eminem benim olmazsa
Başımı da alır giderim

Eminem Eminem çakır Eminem
Gözlerinin altı çukur Eminem

Dağda da davar izi var
Eminemin bende gözü var
Eminem benim olmazsa
Söyleyecek bir çift sözüm var

Eminem Eminem çakır Eminem
Gözlerinin altı çukur Eminem

--

Mor iliğinin iğnesi aşığı olan dinlesin
Gurbetteki yarimin kulakları çınlasın
Gurbetteki yarimin kulakları çınlasın
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Çorap giydim yaşımış ayaklarım üşümüş
Çok lokumlar yedirdim emeklerim boşumuş
Çok tatlılar yedirdim emeklerim boşumuş
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

M/1B kazetta Acıpayam, Alattin köyü, Ümmühan Şemsi + Aziziye köyü

Mor iliğinin iğnesi aşığı olan dinlesin
Gurbetteki yarimin kulakları çınlasın
Gurbetteki yarimin kulakları çınlasın
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Çorap giydim yaşımış ayaklarım üşümüş
Çok lokumlar yedirdim emeklerim boşumuş
Çok tatlılar yedirdim emeklerim boşumuş
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Çorabımın mesisi var elinin örmesi var
Yar askerden gelince hoş geldin demesi var
Yar askerden gelince hoş geldin demesi var
Haydi de haydi harımsız ben durameyom yarimsiz

Beyaz çorap geymeli her gün yarı görmeli
Yarı gördüğüm yerde ipek mendil vermeli
Yarı gördüğüm yerde ipek mendil vermeli
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Altınlarım çok benim takınanım yok benim
Senin gibi cahiller sol cebimde çok benim

Senin gibi cahiller sol cebimde çok benim
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Altınlarım yan durur görenler hayran olur
Güzellerin başında kavga dövüş bol olur
Güzellerin başında kavga dövüş bol olur
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Tarladan gel tarladan altınları parlatan
Beyaz pudra değil mi oğlanları aldatan
Beyaz pudra değil mi oğlanları aldatan
Haydi de haydi harımsız ben duramayom yarimsiz

Köprünün altı arpa su gelir çarpa çarpa
Onbeşinde yar sevdim anamdan korka korka
Onbeşinde yar sevdim babamdan korka korka
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

Köprünün altı deniz üstünden geçilmez
Eğer anan vermezse dağlara kaçiveriz
Eğer baban vermezse dağlara kaçiveriz
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
İki gözümün biri hiç durmadan kan ağlar

O benim ceviziçim çok yandım senin için
Dostlarım düşman oldu seni sevdiğim için
Dostlarım düşman oldu seni sevdiğim için
Haydi de haydi mor dağlar şalvarı belinden bağlar
Haydi de haydi harımsız ben duremeyom yarimsiz.

-

Su gelir ulam ulam içinde kara yılan
Ne zaman benim olacak kıvırcık saçlı oğlan
Gümbürdesin evimizin kuyusu yarim güzel ayrılamam doğrusu

İncilerin yurdusu yarim çavuş ordusu
Koyverin çavuş yarime durameyom doğrusu
Gümbürdesin evimizin kuyusu yarim güzel ayrılamam doğrusu

Kareleri giymişsin hurilere dönmüşsün
Sen buralı değilsin İstanbul'dan gelmişsin
Gümbürdesin evimizin kuyusu yarim güzel ayrılamam doğrusu

Akacık duvar üstü çemberim suya düştü
Eğildim alemdeye o yar sallandı geçti
Gümbürdesin evimizin kuyusu yarim güzel ayrılamam doğrusu

Altın yüzük tel parmak meremim seni sarmak
Eller tatlı uykuda ben Allah'a yalvarmak
Gümbürdesin evimizin kuyusu yarim güzel ayrılamam doğrusu

Altın yüzük var benim parmağıma dar benim
Şu Ahlat'ın içinde orta boylu yar benim
Gümbürdesin evimizin kuyusu yarim güzel ayrılamam doğrusu

-

Çam içinde bostanım al kadifeden fistanım
Kötü kötü düş gördüm acep yarim hasta mı

Hey bostancı bostancı bostan karanlık mı olur
Koyverin benim yarimi böyle gavurluk mu olur

Hey bostancı bostancı bostan kavun istemem
Koyverin benim yarimi yorgan döşek istemem

-

Denizli, Acıpayam, Ören köyü'nün muhtarı Mevlut Dünger'den sipsiyle ağıt, uzun
hava, gelin ağlatan havası

Eğer benim ölüm gurbet elde kalırsa
Al yeşil sinekler ela gözlerime konarsa
Eşim dostum arayıp sorarsa
Başı yastıkta gözü yolda ben varım dostlar

Al hey de kınalı da kekliğim aman of of ahey of
Uçup da gidersin de konarsın sarp kayaya sürmelim of
Öksüz de kaldım da kaybettim babayı ahey of
Akşamlar da olunca da dönersin kekliğim of, of yuvaya sürmelim

İsmail Türk

Dağın ardından geçen şu yaylanın yolları

Kış da kış yaşar selvinin dalları.

M3/A gazetta Şereflikoçhisar köyü, Makbule Ayhan (60)

(Türkülerle Oyunlarla Türkiye, 2 Temmuz 1988, Mansur Kaymak, TRT 2)

Sunucu: Güzel günler sevgili dinleyiciler. Bu programımızda sizlere Türkülerin doğuşuyla ilgili bilgiler aktarıp, Türk Halk Müziği içinde ağıtların yeri ve önemini anlatmaya çalışıyoruz. Bu konuyla ilgili çeşitli araştırmalar yapan bir uzmanımızla da sohbet edeceğiz. Sohbet konumuzu ağırlık noktası ağıtların oluşumu ve şereflikoçhisar yöresinde ağıt yakma geleneğidir.

Dilerseniz önce Türk Halk Müziği, halkın ortak bir duygu ve düşüncelerini yansıtan ve hiçbir sanat kuşkusunu duymaksızın yaratılan, yurdun birçok yöresinde yaygınlık kazanmış v ezaman aşımı sonucu anonimleşen yani kişisel izleri yok olup halka mal olan sözlü – sözsüz halk ezgileridir.

Bir başka söyleyişle, günlük yaşantımızın otantik ezgi ve halk şiiri türlerinden biriyle anlatımıdır. Türk Halkının büyük çoğunluğunun dinlediği ve oluşumuna katkıda bulunduğu bu müzik, toplumun sosyo- ekonomik yapısından kaynaklanan kültür ürünleridir. Sevgili dinleyiciler, Türk Halk Müziğini bu şekilde tanımladıktan sonra uzman konuğumuzla biraz sonra sohbet edeceğimizi belirtelim ve Ankara – Şereflikoçhisar yöresinden yetişen Türk Halk Müziği sanatçımız Gülşen Kutlu'nun sesinden bir bozlak dinleyelim:

„Son bakışın köyüne” (Ankara Radyosu Arşivi)

- Türk Halk Müziği sanatçımız Gülşen Kutlu'nun sesinden Orta Anadolu bölgesi bozlakhavalarından birini dinlediniz. Şimdi de konuğumuzla yaptığımız sohbeti sunuyoruz sevgili dinleyiciler. Sayın H. Ö., programımıza hoş geldiniz

- Hoş bulduk efendim

- Konumuza geçmeden önce sizi kısaca tanıyabilir miyiz?

- Tabi efendim. Ben 1962 yılında Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesinde doğdum. İlk ve ortaöğreniminden sonra Ankara'ya geldim ve Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümüne girdim ve 1983 yılında bu okuldan mezun oldum.

Aynı yıl Bafra Lisesi'ne müzik öğretmenini olarak atandım. Yaklaşık beş yıldır aynı yerde görev yapmaktayım. Ancak konuyla ilgili çalışmalarımın öğrencilik yıllarıma dayandığını belirtmek isterim.

Şereflikoçhisar yöresinde yas geleneği ve ağıtlar konusunda kapsamlı araştırmalar yaptım. Aynı zamanda bu konuyu mezuniyet tezi olarak hazırladım. Ve çeşitli dergilerde yayımladım.

- Sayın H. Ö., programımızın başında belirttiğimiz Türk Halk Müziğinin içinde Ağıtlar'ın yeri ve önemi konusunda kısaca bilgi verir misiniz?

- Konuya geçmeden önce, izin verirseniz ağıtın kısaca tanıtımını yapmakta yarar görüyorum. Aslında ağıt'ın bugüne kadar pek çok tanımı yapılmasına rağmen bütün tanımların birleştiği bir ortak nokta var ki, o da ağıtların kişiyi yada toplumu derinden sarsan, üzücü olaylar karşısında yaratılmış olmasıdır. Ezgiyle söylenirler ve bu ezgilerin kendine özgü bir yapısı vardır.

Genellikle ölçüleri serbest olmasına rağmen ölçülü ağıtlara da rastlanır. Ancak bu ağıtlar ağıtın yakıldığı olayın niteliğine, yeri zamanı ve konusuna göre de farklılıklar gösterir. Örneğin bir kişinin kaybından dolayı yakılan ağıtlar olduğu gibi, toplumun tümünü ilgilendiren savaşlar, doğal afetler ve benzeri olaylar gibi nedenlerle yakılan ağıtlar da bulunmaktadır.

Ağıtların Türk Halk Müziğinin içindeki yerini de şu şekilde açıklayabiliriz.

Ağıtların doğuşu bir olaya bağlıdır. Bu olaylar daha önce söylediğim gibi toplumun tamamını ilgilendirecek kadar geniş kapsamlı olabildiği gibi, bireyi tek başına ilgilendirecek kadar dar kapsamlı da olabilir. Ben burada Türk Halk Müziği içinde ağıtların yerini belirlemeden önce, Türk Halk Müziğini genelde iki bölümde değerlendireceğim.

Toplumu yada bireyi sevindiren, mutlu eden olaylar karşısında yaratılan türküler ile, toplumu yada bireyi derinden sarsan, üzen olaylar karşısında yakılan türküler olarak düşünüyorum. Uzun havaları ağıt olarak değerlendiriyor ve toplumu üzen olaylar karşısında yakılan türküler grubunda değerlendiriyorum.

- Sayfn H. Ö., ağıt derlemelerinde kaynak kişi seçimi sizce nasıl yapılmalı? Bazı yörelerde ağıt yakmayı meslek edinen kişilerin olduğunu söyleyebilir misiniz?

Bu konunun sizin araştırma yaptığınız Şereflikoçhisar bölgesinde nasıl olduğunu anlatır mısınız?

- Kaynak kişi seçiminde kadın erkek, yaşlı genç ayrımı yapmaksızın araştırma yapılan bölgede ağıt yakıcı olarak tanınan ve genellikle çok iyi ağıt yaktığı kabul edilen kişilerin seçimine özen gösterilmelidir.

Bu noktada karşımıza kaynak kişi olarak daha çok kadınların çıktığını görüyoruz. Bunun nedeni ise, yas geleneklerimizin büyük bölümünü ağıt törenlerinin de tamamını düzenleyen ve yönetenlerin kadınlar olmasıdır. Zira kadının toplumsal konumu, onun ağıt yakmasını sanki zorunlu kılmaktadır. Bunu ağıtlardan aldığımız örneklerle pekiştirmek isterim.

Makbule Ayhan ének

Acel elbiseni de kuzum hastanede soydular

Getirdiler de dayısının yanına koydular

Gecenin yarısında da bana haber verdiler

Nasıl dayansın da ana yüreği

- Bu konuda söylenmiş bir iki atasözünü de ilava etmek isterim.

„Ana başta tac imiş, her derde ilaç imiş.”

„Ağlarsa anam ağlar, gerisi yalan ağlar.”

Ağıt yakmayı meslek edinen ağıtçı kadınlar konusunda da şunları söyleyebilirim. Yurdumuzun çeşitli bölgelerinde geçimini bu yolla sürdürenlerin bulunduğunu biliyoruz.

Ancak benim araştırma yaptığım Şereflikoçhisar bölgesinde para karşılığı ağıt yakılmamaktadır.

Ölenin en yakınları, ezgiyle ağıtlar söyleyemiyorlarsa, yakın komşular yada tanıdıklardan ezgiyle ağıt yakabilecekler çağırılır.

Ancak bu bir ricadır, para söz konusu edilmez. Ölüm olayı halk arasında genellikle ebedi bir ayrılık olarak kabul edilmez de sanki ölen kişi gurbete gidiyormuş gibi kabul edilmek istenir. Daha önce büyük acılar görmüş ve her ölüm olayı ile acıları yenilenen ağıtçı kadınlar kendi ölenlerine, yeni ölen kişi ile haber, selam yollamak üzere ölü evine gelirler ve ağıt yakarlar. Bu ağıtlarında, yeni ölen kişi için duydukları üzüntüyü de dile getirirler. Bu konuyu şu ağıt daha iyi açıklayacaktır sanırım:

(szaval)

Kalemim var dividim var abim
Kuzularıma da selamım var
Yanıma gel emmim oğlu yanıma
Kanın benzer de benim kanıma
Kuzularım da ahirette gelirse yanına
Selamımı söyle emmimoğlu
(Ankara Radyosu Arşivi)

Sevgili dinleyiciler, programımızın başında ağıtların bazen usullü, ölçülü olabildiğini de belirtmiştik. İşte buna bir örnek Türk Halk Müziği sanatçımız Bircan Pullukçuoğlu sunuyor „Ayvalığın kara taşı” (Ankara Radyosu Arşivi)

- Ağıtların yakılışını kısaca özetler misiniz sayın H. Ö.?

- Müsade ederseniz burada bir noktayı daha açıklamak isterim. Ağıtlar sadece olay anında yakılmaz.

Üzerinden belli bir süre geçmesine rağmen ölüm olayından sonraki ilk dini bayramda yada aile içinden birinin düğün, nişan ve sünnet gibi özel günlerinde öleni kişinin yokluğundan duyulan üzüntüyle, yeniden aynı olayla ilgili ağıtlar yakılabilir. Bu konuyu da birkaç örnekle açıklayalım. Makbule Ayhan’dan derlediğim bir ağıt örneği:

(szaval)

Bayramlar gelir de eller derilir
Ana bacı da birbirine sarılır
Yetim yavruların da boynu burulur

- Düğünlerde yakılan ağıtlara gelince, bugünlerde genellikle ölen kişinin karısının yaktığı ağıtlar önemlidir.

Burada, babasız oğlan yada kız evlendirmenin acısıyla ağıt yakan anne, bu mutlu günde ölen kişinin aralarında bulunmasının arzusunu bu ağıtında belirtir. Bu konuda Makbule Ayhan’dan derlediğim şu ağıtı örnek verebiliriz.

Bir harman kaldırdım da ben de yabasız
Nedime'mi gelin ederim de dostlar ben de babasız
Bir değil de benim derdim beş idi
Beş idi de birbirine eş idi
Babasının ölümü de cümlesine baş idi
Söyletmen beni de derdim büyüktür
Babasının ölümü de cümlesine baş idi
Söyletmen beni de derdim büyüktür

Kozan'ın dağlarının gülü vay sarı sarı
Babayın koyunları yayılırdı vay sürü sürü
Sana münasip miydi vay kuzum ellerin gurbet eli
Hayırlı olsun başa kadar kuzum
Ne desem Nedime'm ne desem yakışır kuzum
Babasız gelin oluyo diye eller bakışır
- Sayın H. Ö., dilerseniz bir ağıt örneği daha dinleyelim
ve sohbetimizi kaldığımız yerden sürdürelim.

- Yüzyıllar boyunca insanoğlu doğayla mücadele sonucu güçsüz kaldığı sırrını
çözemediği pek çok olayı metafizik tasarımlarla açıklamak anlaşılır kılmak istemiştir. Ölüm
olayı da insanoğlunun doğaya karşı koymacağı bir yazgı olarak kabullenilmiştir.

M4/A gazetta, Mansur Kaymak: Bir kaynaktan bir bizden TRT- 2

- Güzel günler sevgili dinleyiciler. Bugünden başlamak üzere onbeş günde bir bu satte
Türk halk müziğine gönül verenleri, emek verenleri ve türkülerimizi tanıtmaya çalışacağız
sizlere.

Kaynak deyince, türkülerimizi, ezgilerimizi ilk yakan ve nesilden nesile aktaran kişileri
kastediyoruz. Türk halk müziğinde işte bu kişilere „kaynak kişi” ya da „türkü anası” adı
verilmektedir.

Programlarımızın büyük bir bölümünde kaynak kişilerimize imkanlarımız ölçüsünde
kısa söyleşiler yaparak daha yakından tanımanızı sağlayacağız.

Böylece sizlere türkülerimizin ilk doğuşundan gelişmesine, yurt düzeyinde yaygınlık
kazanmasına kadar geçen süre içinde ne gibi değişikliğe uğradığı konusunda bilgiler vermeye
çalışacağız.

Sevgili dinleyiciler sözlerimizi burada aralayıp ilk kaynak kişimizi ve örnek türkümüzü
dinletelim sizlere. Kaynak kişimiz Kütahya yöresi türkü ve ezgilerinin birçoğunu TRT Kurumu
ve Milli Folklor Araştırma Dairesi Arşivlerine kazandıran Hisarlı Ahmet.

Hisralı Ahmet'i 4 Ocak 1984 tarihinde yitirdik. Rahmetle saygıyla anıyor ve „Burma burma duman tüter” adlı türküsünü kendi sazı ve sesinden dinletiyoruz.

H. A. 1909 yılında Kütahya’da doğdu. Onbeş onaltı yaşlarına gelince „Gezek ve Eğlenti” denilen eğlencelere katılarak yöresinin türkülerini ve bağlama çalmasını öğrendi. Muzaffer Sarısözen tarafından 1942 yılında Ankara Radyosu „Yurttan Sesler Korosu”na davet edilerek yöresinin türkülerini çalıp söyledi.

Kütahya türkülerinin simgesi haline gelen H.A.’in Hisar altı semtindeki küçücük ve mütevazı bir müzikevi vardı. Burası Türk halk müziği üzerine çalışma yapan yerli ve yabancı müzikologların, uzmanların uğrak yeri.

Ömrünün son günlerini burada geçiren H., TRT Türk halk müziği Repertuarına, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Arşivi’ne yüzden fazla ezgi kazandırmıştır. Şimdi kendisiyle sağlığında yapılan kısa bir söyleşiyi sunuyoruz.

- Sayın A.H. saz çalıp türkü söyleyemeyen nasıl başladınız, kısaca anlatır mısınız?

- Kendi kendime ustasız evde birşeyler öğrendim. Sonra ihtiyarların yanlarına sokuldum, onlardan Kütahya’nın milli türkülerini elde ettim ve şimdi halihazırda Kütahya gençlerine aşıyorum.

Ankara’da, İstanbul’da onbeş- yirmi türkümüz var. Kütahya türküsü olaraktan. Kendi eserim değil de Kütahya’nın eseridir bunlar. Kaybolmasın diyerekten Radyo’ya bunları malettik.

- Gerçek halk müziği ve çalgılarımız konusunda ne düşünüyorsunuz?

- O bizim milli sazımız. Sonra benim en ziyade üzüldüğüm şeyler var. Bazı türküleri arajman yapıyorlar, elimden gelse o herifleri boğacağım yani. Hem bozuyorlar, sonra makam denen birşey usul denen birşey yok.

- Şimdiye kadar kaç derleme yaptınız?

- Kırkbeş tane Kütahya türküsü var defterimde

- Halk müziği ile uğraşan yeni kuşağa gençlere bir öğüdünüz var mı?

- Halk türküsü çalmaya davet ediyorum onlara. Başka türlü değil. Türk ananemiz, bizim göreneğimiz ne ise onlarla uğraşmalarını tavsiye ederim. Başka türlü birşey söyleyecek değilim.

- Burma burma duman tüter adlı türküyü Y. P. 1965 yılında H. A’ten derleyip notaya almış. Hisralı lakabıyla tanıdığımız kaynak kişimizin soyadı önceleri İnegöllü, İnegöllüoğlu olduğu için bu türkü kaynaklara Ahmet İnegöllü’den alınan bir türkü olarak geçmiş. Aynı zamanda türkünün adı da „Havada durna sesi gelir” olmuştur.

Türkülerimiz ikişer, üçer, dörder ve daha fazla dizeli olarak söylenmektedir. Bu söz dizelerinin kümelenmiş şekillerine kıta, bend ve dörtlük denilmektedir. Türkülerimiz birçok bend ve dörtlüklerden kurulmuştur. Türkü yâkııcılarımız ve aktarıcılarımız dörtlüklerin sırasını bazan değiştirebiliyorlar.

İşte buna bir örnek olarak H. A. sizlere türküsünü „Burma burma duman tüter dağın belinde” diye başlayan dörtlüğü ile seslendi.

Şimdi de aynı türküyü TRT İzmir Radyosu'nda uzun yıllar hizmet eden sanatçımız T. Ö.'in sesi ve sazından sunalım. Sanatçımız „Havada durna sesi gelir” diye başlıyor, notaya alındığı şekliyle çalıp söylüyor.

T.Ö.'in sesinden sonra başka bir kaynak kişimizin Malatya'lı H.C.'un sesinden bir türkü dinletelim sizlere, ve onu kısaca tanıyalım.

„Yüksek ayvanlarda bülbüller öter” diyen H. C. 1923 yılında Malatya'nın Yeşilyurt ilçesinde doğdu. Küçük yaşlarda halk müziğine karşı ilgi duymaya başladı ve önce tambur, sonra da bağlama çalmasını öğrendi. Coşkun ailesinin hepsi de halk müziğine tutkundurlar. H. Coşkun halk müziği konusunda ağabeylerinden ve en çok babasından yararlanmış, söylediği türkülerin çoğunu onlardan öğrenmiştir.

Muzaffer Sarisözen'in H. C.'dan derleyip notaya aldığı „Yüksek ayvanlarda bülbüller öter” adlı türkümüzü bu kez TRT İzmir Radyosu halk müziği sanatçılarımızdan M. Ü. seslendirecek.

Yine başka bir kaynak kişimizden söz edeceğiz. Kaynak kişimiz Urfa yöresi türkülerinin birçoğunu TRT Kurumu ve MIFAD arşivlerine kazandıran „Tenekeci Mahmut” lakabıyla da tanıdığımız M.G. 1919 yılında Urfa'da doğan sanatçı, yedi yaşından beri Urfa yöresi türkülerini tanıtmaktadır.

Geleneksel „Sıra geceleri” başta olmak üzere Urfa'nın kendine özgü müzik kültürü ortamı içinde yetişmiş H. N. Başaran, Tamburacı Derviş ve Mukim Tahir'den yararlanmıştır. Repertuarında beşyüzün üzerinde türkü bulunan Güzelgöz, Hoyratlar konusunda da geniş bilgiye sahiptir.

Tenekeci Mahmut'un sesinden „Daracık sokakta yare kavuşum” adlı türküsünü dinletelim.

Mehmet Özbek'in Mahmut Güzelgöz'den 1967 yılında derleyip notaya aldığı Urfa yöresinin bu türküsünü kaynak kişimizin sesinden ve aynı türküyü derleyicisinin sesinden dinleyelim.